

Nr. 11

## Zitting van donderdag 28 november 2024

Voorzitter: mevrouw R.W.J. Melissant-Briene, burgemeester.

Aanwezig zijn de leden: de heren B.C.S. Bahlmann, A. Boutachkourt, D.R.E. van Gammeren en J.P. van der Geest, de dames P. de Groot en E.W.H. Hamann, de heren A.C. van Houwelingen, J. Klein, A. Koçak, en A. Krol, mevrouw G. Metz, de heer T.I. van der Meijden, mevrouw J. van Oversteeg, de heer M. de Pagter, mevrouw L.P.W. Pellikaan, de heren J. Roeland, N. van Santen, P.C.J. Schefferlie, I. Tekir en D. van Veen en de dames M. Veldheer-Vink en T. van 't Westende-de Bijl en de heer C. van Willigen.

Griffier: de heer H. Sepers.

Tevens aanwezig de heer M. de Boer, de dames E.L. Dansen, A. Mager en M.J. Molengraaf en de heer F. Polatli (wethouders), alsmede mevrouw H. Kromkamp (gemeentesecretaris).

Afwezig met kennisgeving: de heren P. van Andel en A. Hachhouch.

1. Opening (19.30) .....	1
2. Ingekomen stukken .....	2
3. Vaststellen agenda.....	2
4. Vaststelling notulen voorgaande raadsvergaderingen en parallelsessies .....	2
5. Vragenuurtje raadsleden, informatie vanuit college .....	2
6. Hamerstukken .....	4
6a. Campusontwikkelingen onderwijs en sport; inhuizing scholen (2024-94408).....	4
6b. Opheffen geheimhouding op besluit 'I&O naar aanleiding van verzoek om financiële steun door Stichting Peeriscoop' (D-934916) en de bijlage (D-935053) (2024-948120) .....	4
6c. Septembercirculaire van het gemeentefonds (2024-941767).....	4
6d. Strategische agenda Wonen, Welzijn en Zorg (2024-941258) .....	5
7. Besprekstukken .....	5
7a. Beleids- en Beheerplan Wegen (2024-940994) .....	5
8. Overzicht begrotingswijzigingen november 2024 (2024-949449) .....	18
9. Moties vreemd aan de orde van de dag.....	18
10. Sluiting .....	32

\*

### 1. Opening (19.30)

**De voorzitter:** Dames en heren. Ik open de vergadering. Van harte welkom in deze raadsvergadering. We hebben een relatief korte agenda, maar ja, het is politiek, dus je weet niet hoe lang het kan duren. We gaan het allemaal zien, maar in ieder geval van harte welkom. Dat geldt uiteraard u als leden van de raad, maar ook al degenen op de publieke tribune, college van B&W en uiteraard ook alle mensen thuis.

Ik heb een paar afmeldingen gekregen, allereerst van de heer Hachhouch en daarnaast van de heer Van Anandel, die vanwege ziekte waarschijnlijk tot het einde van het jaar uit de roulatie zal zijn. Vanuit de raad zal daarom een bos bloemen worden bezorgd.

## **2. Ingekomen stukken**

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt conform de door de agenda-commissie voorgestelde wijze van afdoening besloten.

## **3. Vaststellen agenda**

**Mevrouw De Groot:** Voorzitter. Ik zou graag een motie vreemd aan de orde van de dag willen indienen over onbezorgd een avondwandeling maken op de Gorcumse wallen.

**De voorzitter:** Ik stel voor deze motie te behandelen onder agendapunt 9 en stel vast dat daarmee kan worden ingestemd.

De agenda wordt aldus vastgesteld.

## **4. Vaststelling notulen voorgaande raadsvergaderingen en parallelsessies**

De notulen van de raadsvergaderingen van 26 september en 17 oktober 2024 en de verslagen van de Zeepkist van 17 oktober 2024 en van de parallelsessie 20241003 I&O De Nieuwe Doelen, 20241010 I&O Benutten subsidieregelingen van derden, 20241010 I&O en B&A Controleplan 2024, 20241010 I&O ISB Presentatie nieuw beleid, 20241010 I&O Strategische agenda wonen en zorg, 20241010 I&O IHP, 20241024 B&A De Nieuwe Doelen, 20241024 I&O Begroting 2025, 20241114 I&O IHP Vervangende nieuwbouw en uni locatie, 20241114 B&A IHP Inhuizen Omnia College in Da Vinci College en inhuizen Yulius Lingewaal in Omnia College en realisatie Cruijff Court Campus, 20241114 I&O en B&A Toetsingskader zonnepanelen, worden zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming ongewijzigd vastgesteld.

## **5. Vragenuurtje raadsleden, informatie vanuit college**

**De voorzitter:** Dames en heren. De heer Van der Meijden heeft aangekondigd een vraag te willen stellen over de MerwedeLingelijn. Daarnaast zullen twee leden van het college informatie over dit onderwerp delen met de raad, maar eerst is het woord aan de heer Van der Meijden.

**De heer Van der Meijden:** Dank u wel, voorzitter. Meestal als ik hier sta om mondelinge vragen te stellen, is dat naar aanleiding van een rapport van de inspectie, een landelijke ontwikkeling met flinke beleidsmatige implicaties, maar vandaag een keer iets heel anders: een ervaring uit de stad en ook een persoonlijke ervaring. Als ik aan mensen vertel dat ik in Gorinchem woon, herkennen ze Gorinchem niet meteen als de mooiste vestingstad. Vaak reageren ze toch nog met de woorden “dat hoor ik vaak op de radio als er file staat”, niet helemaal waar we bekend om willen staan, maar dat bereikbaarheid heel erg belangrijk is staat als een paal boven water en dat geldt ook voor de verbindingen op het spoor voor mensen die naar hun werk gaan, voor jongeren die willen studeren in

de grote stad, maar ook voor mensen die Gorinchem willen bezoeken. Dat gaat niet altijd goed en daarom heb ik een drietal vragen voor het college.

Allereerst: deelt het college met D66, dat de MerwedeLingelijn belangrijk is voor het woon/werkverkeer van onze inwoners en om Gorinchem bereikbaar te houden? Ik hoor gelach, ik zie dat als herkenning. Als tweede vraag: in hoeverre herkent het college dat de treinen op dit traject regelmatig vertraagd zijn of uitvallen? En tot slot: wat zou het college kunnen doen om de dienstverlening van R-net te verbeteren? Ik ben me daarbij bewust van het feit dat de provincie Zuid-Holland een van de opdrachtgevers is en ook formeel verantwoordelijk, maar ik ben heel benieuwd of alle mooie woorden over lobbykracht vanavond aan de zijde van het college van pas zouden kunnen komen.

Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Namens het college zal wethouder Molengraaf een reactie geven.

**Wethouder mevrouw Molengraaf:** Voorzitter, dank u wel. Op de vraag van D66 over het belang van de MerwedeLingelijn kan ik kort zijn: ja, dat standpunt delen wij. De MerwedeLingelijn is een hele belangrijke lijn voor Gorinchem, maar ook voor de regio, voor woon/werkverkeer, maar ook voor recreatief toerisme. Dus dat standpunt delen wij. De tweede vraag in hoeverre wij herkennen dat treinen op dit traject regelmatig vertraagd zijn of uitvallen: over het algemeen rijden de treinen redelijk stipt. Er zijn wel een aantal voorvallen geweest. U herinnert zich vast nog wel begin van het jaar de scheur in de spoordijk, waardoor treinen langzamer moesten rijden. De Baanhoekbrug in Dordrecht is defect geweest en, nou ja, herfst- en winterperioden hebben altijd zo hun verrassingen in petto, waardoor soms treinen uitvallen. De treinen rijden beter op tijd sinds de fietsen in de spits beprijsd zijn, want dat leverde heel veel vertragingen op. Dus ik heb niet het beeld dat er heel regelmatig te laat of niet gereden wordt, maar ik hoor graag cijfers of voorbeelden die u heeft. Ik heb ze niet, behalve die ik genoemd heb.

Wat het college kan doen om de dienstverlening van R-net te verbeteren, is regelmatig contact met de provincie en met de vervoerder zelf. We hebben regelmatig overleggen in goed onderling overleg en signalen die wij als gemeente krijgen, dingen die wij zelf zien, kaarten wij ook altijd aan; die lijnen zijn kort. Dat is wat ik daarop kan antwoorden.

**De voorzitter:** Dank u wel.

### **Informatie vanuit het college**

**De voorzitter:** Voor mededelingen vanuit het college is allereerst het woord aan wethouder Mager.

**Wethouder mevrouw Mager:** Voorzitter, dank u wel. Als het goed is, klinkt zo dadelijk een ferme hamerslag voor het hamerstuk IHP, en dan zult u misschien denken: nou, ga dan ook niet daar staan, want het is een hamerstuk, maar ik voel daar toch even de behoefte toe. Al tijdens de vorige sessie heb ik uitgesproken dat het heel fijn was dat de schoolbestuurder en de gemeente verder kunnen met de uitvoering van het IHP en dat de scholenschuif zo op gang kan komen. Maar ik wil even van de gelegenheid gebruik maken om ook de waardering uit te spreken van de scholen en de schoolbesturen dat het

gemeentebestuur in dezen zo eendrachtig optrekt, vandaar dat ik even een mededeling vanuit het college doe vandaag.

Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Wethouder Dansen.

**Wethouder mevrouw Dansen:** Dank u wel, voorzitter. Ik heb geen hele spannende, ik heb alleen een uitleg voor wat u op uw tafel heeft aangetroffen, namelijk een mooie folder en een zakje met bloemetjeszaden in het kader van Orange the World. 25 november is namelijk tegenwoordig door de VN verklaard als Internationale dag tegen geweld tegen vrouwen. En als u denkt dat dat in Nederland wel zal meevallen, kan ik u vertellen dat een vrouw in de wereld een kans heeft van één op drie om in aanraking te komen met geweld en in Nederland een kans van 45%. Het thema van dit jaar is 'Overall veilig' en het verzoek is: kijk niet opzij als je iets ziet gebeuren op straat of in je omgeving.

Dank je wel.

**De voorzitter:** Dank u wel.

## **6. Hamerstukken**

### **6a. Campusontwikkelingen onderwijs en sport; inhuizing scholen ([2024-94408](#))**

**De voorzitter:** Voor een stemverklaring is het woord aan de heer Tekir.

**De heer Tekir:** Voorzitter, dank u wel. Wat hier voorligt is de puzzel tussen scholen onderling, die wij van harte onderschrijven en daarmee het onderwijs de plek geven die het verdient, met name techniekonderwijs. Het voorstel heeft ook betrekking op een stukje verduurzaming van onderwijsgebouwen. Navraag leert dat de verduurzaming nog niet op het niveau is dat door de raad is vastgesteld. Op het niveau van ENG en frisse scholen hebben we nog een hele weg te gaan. Heel specifiek het gebouw voor het Omnia behoeft over tien jaar een investering waarmee het op het energieniveau neutraal zou kunnen komen. Die kanttekening willen we wel maken, omdat we daar echt aan hechten en dat ook bij de komende behandelingen van het IHP in de gaten willen houden. Maar omdat we deze puzzel ook graag door willen laten gaan, stemt de fractie van D66 in met het voorstel.

Dank u wel.

Zonder hoofdelijke stemming wordt hierna conform het voorstel van burgemeester en wethouders besloten.

### **6b. Opheffen geheimhouding op besluit 'I&O naar aanleiding van verzoek om financiële steun door Stichting Peeriscoop' (D-934916) en de bijlage (D-935053) ([2024-948120](#))**

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt conform het voorstel van burgemeester en wethouders besloten.

### **6c. Septembercirculaire van het gemeentefonds ([2024-941767](#))**

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt conform het voorstel van burgemeester en wethouders besloten.

## **6d. Strategische agenda Wonen, Welzijn en Zorg ([2024-941258](#))**

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt conform het voorstel van burgemeester en wethouders besloten.

## **7. Bespreekstukken**

### **7a. Beleids- en Beheerplan Wegen ([2024-940994](#))**

**De voorzitter:** Dames en heren. De uitkomst van de B&A-sessie van 21 november was dat geen inhoudelijke bespreking meer zou plaatsvinden van het raadsvoorstel, maar dat wel een motie zou worden besproken van D66 en CDA rondom prioriteit fietspaden. We hebben hiervoor maximum-spreektijden vastgesteld. Dat geldt voor zowel bespreekstukken als voor moties vreemd aan de orde van de dag, dus dan hoeft het daar ook niet meer te zeggen: drie minuten voor de indiener van de motie, drie minuten per fractie in de eerste termijn, zes minuten voor de portefeuillehouder vanuit het college, in tweede termijn drie minuten per fractie en drie minuten voor het collegelid. Ik geef allereerst de heer Tekir van D66 het woord.

**De heer Van Willigen:** Mevrouw de voorzitter, mag ik vooraf een procedurele opmerking maken?

**De voorzitter:** Ga uw gang.

**De heer Van Willigen:** Deze vergadering is vorige week geweest en vanuit de agendacommissie pleiten we er altijd voor dat er tussen de B&A en de vergadering twee weken zit en we worden nu wel geconfronteerd met een situatie waarin de notulen van de vorige vergadering niet beschikbaar zijn. Dus we gaan nu eigenlijk een vergadering in waarin de notulen van B&A niet beschikbaar zijn. Ik vind dat ingewikkeld, want we hebben afgesproken dat het een bespreekstuk wordt omdat er een motie was aangekondigd, maar de rest van de raad die niet aanwezig was, kan niet teruglezen wat we besproken hebben.

**De voorzitter:** De griffie kijkt dit even na. Dank u wel. De heer Tekir.

**De heer Tekir:** Voorzitter, dank u wel. Hopelijk ging dat niet van mijn tijd af, maar het is wel een relevante opmerking. Laat ik dan meteen de motie inleiden die D66 vanavond samen met het CDA, en inmiddels ook met de Partij van de Arbeid, wil indienen. Zoals de woordvoerders hier in de zaal weten, hebben we de motie vorige week tijdens de B&A aangekondigd. Aanvankelijk was dat vanuit het idee om het kwaliteitsniveau voor de fietspaden te verhogen van basis naar hoog. Hoewel het kwaliteitsniveau hoog voor de fiets een heel mooi streven is, werd ons duidelijk dat hier een prijskaartje aan vasthangt van structureel een ton en aangezien we dat geld nu niet meteen op de plank hebben liggen, hebben we gekeken hoe wij dan binnen het basisniveau het maximale kunnen doen voor de fiets, want dat is uiteindelijk waar het ons om gaat, en dat is gelukt, voorzitter, met dank aan de ambtelijke denkkraft.

De voorliggende motie beoogt de fiets langs twee paden aantrekkelijker te maken en dat zal ik even kort toelichten. In het eerste pad stellen we voor om de prioritering voor

fietspaden in het beheersysteem voor wegenonderhoud te verhogen. Dit is een aanpassing in een van de parameters, waardoor de nodige herstelmaatregelen voor fietspaden hoger in de basisplanning komen te staan en daarmee ook sneller in beeld komen, precies wat we willen. Deze basisplanning wordt in de praktijk getoetst om de daadwerkelijke onderhoudsbehoefte te bepalen. Die praktijkshow is leidend en dat willen we ook graag zo houden. Als uit die praktijktoets vervolgens blijkt dat we aan de slag moeten met een fietspad, komen we in pad twee van de motie. Daarin zetten we in op een verbetering van het fietsgemak door zoveel als mogelijk comfortabel materiaal te gebruiken als ondergrond. De ene ondergrond fietst comfortabeler dan de andere en maakt het fietsen fijner. Zo heb ik in de ambtelijke gesprekken ontdekt dat het zogenaamde H-profiel, stenen, veel lekkerder fietst – het googelen waard –, of een stukje asfaltering van fietspaden. Die uitwerking laten we met alle plezier over aan de deskundigen, maar de boodschap is, denk ik, wel helder. Ik moet bekennen dat dit onderdeel van de motie bij mij vooral top of mind is, omdat ik dagelijks over de Haarsekaden fiets. Zoals u weet, is een deel van de Haarsekaden opnieuw bestraat. Er is hier vanwege de karakteristieke waarde voor gekozen om de oude klinkers terug te leggen. En ja, het oogt daardoor misschien wel mooi, maar ik kan u vertellen dat het fietsgemak niet bepaald vooruit is gegaan, en dat is toch een gemiste kans als we de fietser voorrang willen geven.

Tot slot enkele cijfers. Hoe scoort Gorinchem op dit moment eigenlijk als fietsstad? Nou, de Fietsersbond houdt dat gelukkig keurig bij, maar ik moet zeggen dat de resultaten helaas niet zijn om trots op te zijn. Gorinchem valt helaas in de categorie ‘ondergemiddeld’, net niet de allerlaatste categorie. Het zal u dan ook niet verbazen dat we niet in de Top 100 van fietsgemeenten zitten. Wat mij wel verbaasde is dat we vooral slecht scoren op fietsbeleving: 2,9, en onderhoud 3,1 en laat dat nou precies de zaken zijn waarin we verbeteringen willen aanbrengen met deze motie. Het goede nieuws is dat Gorinchem in potentie wel alles in huis heeft om een fietsstad te worden, want in datzelfde onderzoek van de Fietsersbond scoren we namelijk het hoogst op het aspect stedelijkheid, oftewel in een compacte stad als Gorinchem ligt alles wel zo'n beetje op fietsafstand. En, of je nou naar je werk of naar school gaat, een boodschap wilt doen of vrienden wilt bezoeken, in Gorinchem is en blijft de fiets hét vervoermiddel. Kortom, als we van Gorinchem echt een fietsstad willen maken, is er werk aan de winkel. Laten we er in ieder geval naar streven om de komende jaren in de Top 100 van fietsgemeenten te belanden. Dat is toch niet hoog gegrepen? Dank u wel.

#### **Motie M01: Maak fietsen aantrekkelijker door comfortabele fietspaden**

De raad der gemeente Gorinchem,  
in vergadering bijeen op 28 november 2024;  
verzoekt het college:

- de fietspaden in het beheersysteem een hogere prioriteit toe te kennen zodat de onderhoudsbehoefte sneller in beeld komt (early warning);
- bij het onderhoud van fietspaden in te zetten op verbetering van het fietsgemak door – waar mogelijk – verhogen van comfort.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer De Pagter, ChristenUnie/SGP.

**De heer De Pagter:** Dank u wel, voorzitter. Vandaag is het wegen- en beheerplan een hamerstuk, een onderwerp dat ons allen raakt, namelijk de staat van wegen, fietspaden en trottoirs in onze stad. Het plan is zeer gedegen en goed, complimenten voor het college

en de ambtelijke organisatie. We zijn zeer content met het beheerplan waarmee grote stappen worden gezet om de kwaliteit van de fietspaden en ons wegenarsenaal naar een gedegen niveau te brengen. Gorinchem verdient een veilige infrastructuur en daar gaan we de komende jaren hard aan werken.

Met het beheerplan ligt er ook een solide aanpak voor onze wegen. Jaarlijks wordt structureel budget gereserveerd om ervoor te zorgen dat onderhoud gewaarborgd is. Geen ad hoc-oplossingen, geen plakken, geen pleisters, geen stukjes herstellen, maar een doordachte aanpak die ervoor zorgt dat onze straten, paden en trottoirs in goede staat blijven. Deze inzet kent niet alleen een zichtbare verbetering van kwaliteit, maar zeker ook de veiligheid en een ervaringsbeleving, of het nu fietsers, voetgangers of automobilisten zijn. Een belangrijk onderdeel dat samenhangt met dit plan is het aanpakken van de fietsknelpunten. We hebben gehoord waar de problemen zitten en parallel worden acties uitgevoerd en zijn al uitgevoerd en worden nog verder gepland in de toekomst. Dat wordt dus ook gecontinueerd.

Het beleid zorgt ervoor dat de komende jaren de kwaliteit van de fietspaden zeker zal toenemen en ook de veiligheid op het niveau basis. Fietsers zullen dus ook meer comfort ervaren, simpelweg omdat het onderhoud wordt uitgevoerd, en daarnaast zullen fietsers zich ook veiliger voelen omdat je goed kunt fietsen.

De motie zie ik als overbodig. Ik heb het gevoel dat via deze motie toch weer geklommen wordt naar extra comfort. Dat fietspaden qua prioritering naar voren gehaald moeten worden is natuurlijk ook afhankelijk van het wegstuk waar we het over hebben, want je kunt niet zomaar een fietspad gaan verbeteren als je ook een trottoir en een rijbaan hebt. Die zullen allemaal opengetrokken moeten worden. Ik pleit ervoor dat we niet zeven keer een straat gaan opentrekken om fietspaden naar voren te halen. Dan hebben we meer ellende, daarnaast hebben we te maken met een kabelplan, waar we een halfjaar geleden volgens mij in deze raad over gesproken hebben. Je kunt ook niet zomaar kabels weer onder de asfaltlaag gaan leggen volgens mij. Het lijkt me niet handig. Dus wat ons betreft is deze motie overbodig. Daarnaast zullen er altijd kosten bij komen om dit te gaan doen, ook als we iets naar voren gaan halen volgens mij. Volgens mij hebben we de tijd en het geld nu niet voorhanden, dus wij zullen niet instemmen met deze motie.

Voor nu ligt er een stevig plan, dat binnen de gestelde kaders uitvoerbaar is en zorgt voor een betere kwaliteit van onze fietspaden. Laten we ons daarom niet afleiden en gewoon met elkaar bevestigen dat er zeer goed werk en een gedegen plan ligt. Kortom, dit is een hamerstuk en de komende jaren werken we eraan dat Gorinchem toegankelijker is, veiliger en comfortabeler. Dus aan de slag!

Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Mevrouw Veldheer, VVD.

**Mevrouw Veldheer-Vink:** Dank u wel. Onze VVD-fractie ziet hier een mooi onderhoudsplan liggen voor alle weggebruikers van Gorinchem. Complimenten voor de uitvoering daarvan. In de afgelopen periode is ons een uitgebreide inventarisatie gepresenteerd over de slechte stand van zaken van onze wegen, fietspaden en voetpaden. Verontrustend om te zien hoe slecht de wegen erbij lagen en hoe lang het onderhoud al vooruitgeschoven is. In dit voorstel ligt nu een uitvoerig beheerplan voor om het onderhoud wel uit te voeren van alle wegen, fiets- en voetpaden in Gorinchem. Het is

voor de inwoners van Gorinchem en de andere weggebruikers van groot belang om veilig en op aangename wijze gebruik te maken van de openbare ruimte in Gorinchem. Duurzaamheid en verkeersveiligheid zijn wat ons betreft van groot belang en onze fractie was dan ook blij om te horen dat al begonnen is op de plekken waar de oplossingen het meest noodzakelijk waren en dat een terugkerende onderhoudsschouw wordt gedaan. Het is goed dat een meerjarenperspectief is opgenomen in dit beheerplan. Nu alles weer goed in kaart is gebracht, moeten we ook zorgen dat het zo blijft en dat, ondanks de moeilijke financiële situatie waarin we verkeren, Gorinchem toch geld heeft om dit plan goed uit te voeren. Dat is het visitekaartje van onze stad.

**De voorzitter:** Dank u wel. Mevrouw Van Oversteeg, CDA.

**Mevrouw Van Oversteeg:** Dank u wel, voorzitter, en ook dank voor het plan dat voorligt, want volgens mij werd dat in B&A al breed omarmd en daarom zal ik het ook enkel bij de motie houden.

Voorzitter. De motie van ChristenUnie/SGP over de kapitaalgoederen is eigenlijk de aanjager geweest voor dit beleids- en beheerplan. Dat is nou eens een voorbeeld van een goede motie en daarom dachten wij: daar moet er nog eentje bij. Dus dank voor de inspanningen van de ambtelijke organisatie die samen met de heer Tekir en onze fractieassistent Sabina tot deze motie zijn gekomen om de fiets eigenlijk meer prioriteit te geven, want dat dat moet, daar zijn we het volgens mij wel met elkaar over eens. En wij zetten er vanuit het CDA dan ook graag op in om alle maatregelen die je maar kunt bedenken om ervoor te zorgen dat we in Gorinchem vaker de fiets pakken, te nemen. Waarom vinden wij de motie nou zo'n goed idee? Omdat dat volgens mij een kans is om binnen de bestaande financiële kaders, want we moeten het inderdaad in financieel zwaar weer doen, en dan kan simpelweg niet alles, samen met de ambtelijke organisatie na te gaan wat dan wel zou kunnen. Vanuit die tweeledige gedachte, om aan de ene kant een prioriteringsslag te kunnen maken, waarbij de fiets echt voorrang wordt gegeven, en ook het verhogen van het comfort, ik zie dat vooral als meekoppelkans, waarin je dat gaat meebrengen, denken wij dat dat juist een hele mooie aanvulling is op hetgeen al wordt ingezet.

Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Bahlmann, Gorcum Actief.

**De heer Bahlmann:** Goedenavond, voorzitter, leden van de raad en het college, mensen in de zaal en thuis. Allereerst willen wij de ambtelijke organisatie en het college danken voor het beleids- en beheerplan wegen. Onze complimenten. We blijven wel aandacht vragen voor de gezichtsbepalende plekken in de allermooiste vestingstad van Nederland, waar veiligheid altijd voorop staat in onze gehele stad en de fietsveiligheid een belangrijke positie heeft in onze stad. Vanavond bespreken we de motie 'Maak fietsen aantrekkelijk door comfortabele fietspaden'. Voor Gorcum Actief is het belangrijk dat fietsroutes veilig zijn, d.w.z. veilig en goed onderhouden fietsroutes. We hebben eerder aangegeven dat we het gebied van de Beroepencampus willen uitroepen tot een veilige schoolomgeving, juist vanwege de intensiviteit van de fietsbewegingen in dat gebied. Goede en veilige fietsroutes staan bij ons hoog op de agenda, dus waarom zouden we niet voor deze moties kunnen zijn, denkt u? We staan welwillend tegenover de strekking van



de motie, maar we maken ons zorgen over de uitvoerbaarheid. Je hebt namelijk te maken met diverse factoren in de ondergrond die het lastig maken in de uitvoering. Daarnaast maken wij ons zorgen over de extra kosten die hiermee gemoeid zijn. Waar zien de indieners ruimte voor de financiële dekking van deze motie? Ook zijn wij er niet van overtuigd dat comfortabele fietspaden meer mensen enthousiast zullen maken om de fiets te pakken. We horen graag de reactie van het college op deze motie.

Dank u wel, voorzitter.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Schefferlie, Democraten Gorinchem.

**De heer Schefferlie:** Voorzitter. In B&A heb ik aangegeven dat de wegen van het college vaak ondoorgrondelijk zijn, maar dat het op dit punt goed op weg is. Dat vind ik ook, maar zelf zijn we ook een beetje ondoorgrondelijk, want eigenlijk dacht ik dat we het in B&A heel goed besproken hadden en het slechts tot de motie konden beperken, maar ja, ik ben ook maar een schaaap, dus ik blijf niet achter. Goed stuk. Weet je wat ik wel vreemd vond: dat het lage onderhoudsniveau maar twee ton goedkoper was dan basis, terwijl het hoge niveau gelijk 1,2 miljoen was. Dus het was een beetje een non-keuze. Je vroeg je af of er niet iets meer maatwerk mogelijk was, vandaar dat wij pleitten voor oog voor participatie. De wethouder dacht toen “daar heb je Schefferlie weer over die participatie”, maar het ging er mij om dat, als het eens een keertje nodig is, of dat er iets bijzonders is, het college ook speelruimte moet krijgen om op wensen in te springen, ook als je dan op dat moment net iets boven dat basisniveau uitgaat.

Nou, dan nog de binnenstad, de vesting. Een mooi gesprek met mevrouw Hamann, we kwamen er eigenlijk op uit, van “natuurlijk, die is ons extra wat waard, maar laten we vanwege het geld – het zou ongeveer vier, vijf ton kosten per jaar als je dat op een hoog niveau zou brengen – heel selectief zijn en de beeldbepalende plekje in de binnenstad wellicht wel wat extra gunnen”.

Dan de motie. Wij zijn altijd voor het beter faciliteren van de fiets in Gorinchem. Alleen, ik vind het nog wel een dilemma, want soms kun je beter willen, en soms wil je juist ook meer, dus als je nou heel erg comfort ophoogt, betekent het dan ook iets voor het volume van al die fietspaden die we willen aanpakken? Dus daarom wachten wij voor wat betreft de motie de reactie van het college even af, waarbij wij ook nog de vraag hebben of het ook een risico is dat het bijvoorbeeld ten laste gaat van het onderhoud voor de voetgangers. Dus in die zin zijn we nog even in spanning en wachten we het allemaal af voor de tweede termijn.

Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Koçak, PvdA.

**De heer Koçak:** Dank u wel, voorzitter. Ook vanuit onze fractie complimenten richting het college en ook het ambtelijk apparaat. Mijn fractie dient de motie mede in. Ik vind dat die motie absoluut niet onnodig is, want de strekking van de motie is eigenlijk de fietspaden opplussen; zoals we het ook voor de vesting gaan doen, willen we het ook voor de fietspaden doen. Waarom? Omdat de veiligheid van onze inwoners het belangrijkste is. Als ik mag kiezen tussen de vesting en de fietspaden, kies ik voor de fietspaden. Bovendien mag het geld geen probleem zijn, omdat, als we kijken naar vigerend beleid, maar ook flankerend beleid, daar kan het college alles uit de kast halen om te kijken naar

mogelijkheden, zoals in het mobiliteitsplan. Ik hoop van harte dat het college dan terdege beseft dat er dan meer mogelijkheden zijn. Want waar een wil is, is een weg. Dank u.

**De voorzitter:** Dank u wel. Voordat ik wethouder Polatli namens het college het woord geef, kom ik nog even terug op de woorden van de heer Van Willigen. De schriftelijke notulen zijn vandaag pas binnengekomen, maar ik heb wel begrepen van de griffie dat de stream de hele week beschikbaar was. Dus degenen die zich heel grondig wilden voorbereiden, hadden gewoon de stream kunnen bekijken en hadden dan ook gezien dat de voorzitter geconcludeerd heeft dat men zich uitsluitend zou richten op de motie. De heer Schefferlie zei dat zojuist ook nadrukkelijk, en terecht. Laten we dus proberen ons te houden aan de conclusies van de voorzitter. Kijk, nu hebben we natuurlijk iets meer tijd, en dan denk je: nou ja, oké, dan is het even zo, maar laten we daar in de toekomst toch alert op zijn en alleen die dingen hier bespreken die ook waren afgesproken. Dat gezegd hebbend, geef ik graag namens het college wethouder Polatli het woord.

**Wethouder Polatli:** Dank u wel, voorzitter. Ik wil eerst eventjes ingaan op de opmerkingen die ik heb gehoord over de Haarsekaden. Net als op de Haarsekaden vervangen we ook in dit beheerplan de zaken niet die voor kapitaalvernietiging zorgen, dus als ze nog niet afgeschreven zijn, dus nog niet aan de einde van de levensduur zijn, worden ze hergebruikt. Ik denk dat het ook op de Haarsekaden dezelfde keuze was. Ik fiets niet vaak, ik heb ook demping op mijn fiets, maar hij staat nu met een lekke band en die kan ik niet repareren en zo, maar ik fiets daar eigenlijk wel stukken beter dan voorheen. Dat we slecht scoren op de fietspaden, hebben wij zelf ook gezien en daarom ligt er nu ook een beheerplan, omdat het juist zo nodig is dat we er ook wat aan gaan doen.

De prioritering waar de heer Koçak het over had, is volgens mij een andere dan de heer Tekir in zijn motie bedoelt. Dat is dus niet een niveau omhoog, zoals de heer Tekir bedoelt, anders zouden we er nog een nieuwe prioritering bij hebben. Het toekennen van een hogere prioriteit in het beheersysteem is op zich een goede gedachte, maar het heeft in de Gorcumse situatie geen effect op de uiteindelijke onderhoudsplanning. Bij het toekennen van een hogere prioriteit aan het onderhoud in de parameters van het beheerplan, wat dus theoretisch is, dat stukje in het beheerplan, komt het onderhoud wel in een eerder tijdvak op de theoretische planning, maar die planning wordt vervolgens afgestemd op de praktijk. Het beheersysteem houdt dus geen rekening met de fysieke omgeving, de locaties van de schades en het budget. Hiervoor wordt de praktijkschouw, of beter gezegd: de maatregeltoets uitgevoerd. Tijdens deze tweejaarlijkse toets worden per theoretische onderhoudsmaatregel de benodigde maatregelen en het noodzakelijke jaar van uitvoering bepaald door middel van de praktijkschouw, waar we het zojuist ook over hadden. Juist om de opgave passend binnen het budget te krijgen, zal ook geschoven moeten worden in de planning. Daarbij wordt voorrang gegeven aan eventuele onveilige verhardingen en vervolgens aan de hoofdwegen en fietspaden, zoals jullie ook kunnen lezen op pagina 42, 7.2, bij punt 1 daarvan: veiligheid, hoofdwegen en fietspaden. Hierbij zal het onderhoud dat onnodig vervroegd op de theoretische planning is gekomen, opschuiven naar een later tijdvlak op de planning. Als de indieners van de motie hiermee een absolute prioritering bedoelen, hebben we extra middelen nodig om dit niet noodzakelijk onderhoud toch eerder uit te voeren.

Wat betreft het toepassen van comfortabel materiaal: het idee om comfortabel materiaal, zoals asfalt of bestrating dat beter vlak blijft liggen, bijvoorbeeld 30/30-tegels in plaats van klinkers, toe te passen, is zeker goed. Daarom hebben we hier ook aandacht voor. Elke situatie dient echter beoordeeld te worden op de technische en financiële haalbaarheid, zoals meneer Bahlmann ook aangaf, omdat juist vaak voor tegels of klinkers is gekozen, ook in het verleden, omdat asfalt niet mogelijk is vanwege kabels en leidingen. Daarom is de technische en financiële haalbaarheid afhankelijk van de situatie aldaar. Als de bestaande materialen vanwege het einde van de levensduur vervangen moeten worden, kan een andere type verharding vaak wel financieel opgevangen worden. Het moet echter ook nog technisch kunnen, zoals ik zojuist zei, wat betreft kabels en leidingen in de grond. En als sprake is van grootonderhoud met hergebruik van materialen, zoals klinkers of tegels die niet aan het einde van de levensduur zijn, past het zeker niet in het financiële plaatje om deze te vervangen en zal extra budget vrijgemaakt moeten worden, wat kapitaalvernietiging is.

**De voorzitter:** Interruptie de heer Koçak.

**De heer Koçak:** Ik heb een opmerking en een vraag aan meneer de wethouder. De opmerking betreft de prioriteit. Het toekennen van een hogere prioriteit is in mijn ogen opplussen, maar om daarover niet in discussie te gaan, heb ik de volgende vraag. U probeert nu allerlei argumenten aan te voeren om die hoge prioriteit niet toe te kennen. De vraag is dan: heeft het college dan die planning al klaar liggen – welke straten, waar beginnen ze –, of zijn de fietspaden ook al in de planning? Dan weten we waar we aan toe zijn.

**Wethouder Polatli:** Voorzitter. De heer Koçak heeft de motie mede ingediend en die strekt ertoe de fietspaden eerder in de planning te halen en niet op te plussen.

**De heer Koçak:** U probeert, misschien terecht, argumenten naar voren te brengen om die hoge prioriteit niet toe te kennen, dus ik ga ervan uit dat u de motie gaat afraden. Dat is mijn gevoel. Daarom vraag ik: stel dat de motie wordt aangenomen en dat bij de planning een hoge prioriteit komt om de fietspaden in ieder geval als prioriteit te stellen, terwijl de planning nog niet klaar is, of is de planning al klaar en weet het college welke straten alvast gefaseerd geïmplementeerd moeten worden?

**Wethouder Polatli:** Voorzitter, ik denk dat ik hem nu anders, of beter begrijp. De veiligheid van de hoofdwegen en fietspaden is sowieso geprioriteerd in dit beheerplan en omdat ook de werkzaamheden niet binnen 2025/26 paste, financieel niet, maar ook qua ambtelijke capaciteit niet, is dit uitgesmeerd over een langere periode, over meerdere jaren, maar wel met de prioriteit op die veiligheid van de hoofdwegen en fietspaden, en dan vooral de veiligheid.

**De voorzitter:** Interruptie mevrouw Van Oversteeg.

**Mevrouw Van Oversteeg:** Even voor de helderheid, want volgens mij verzanden we nu bijna in een soort technische exercitie en zo is die helemaal niet bedoeld. Hij is eigenlijk bedoeld als een soort aanzet van: nou, er is een heel mooi systeem waaruit een bepaalde conceptplanning zou kunnen komen, maar die wordt netjes nagelopen, fysiek, in de

openbare ruimte. En wat de bedoeling van de motie is, is niet meer dan dat de fietspaden daarin als eerste naar boven komen, zodra dat mogelijk is, en dat vervolgens door de ambtenaren en vervolgens door het college wordt beoordeeld: hé, zou dit dan in de planning kunnen passen, past dat binnen de financiële kaders, zodat het gewoon als meekoppelkans kan? Het is niet meer dan dat, meer even een extra signaaltje waarbij de fietspaden als eerste naar boven komen.

**Wethouder Polatli:** Voorzitter. Als ze als eerste naar voren komen omdat we ze in die parameters in het beheerprogramma op hoog zetten, moet nog steeds de praktijkschouw gedaan worden en moet nog steeds geschoven worden naar een moment waarop dat te koppelen is aan mobiliteit, of kabels en leidingen. Dus dat wordt sowieso gedaan.

**De voorzitter:** De heer Van Gammeren.

**De heer Van Gammeren:** Voorzitter, even een korte verhelderingsvraag. In principe is de motie dan toch overbodig, omdat we ook met de Haarsekaden dit al doen, zeg maar, meteen alles gestructureerd aanpakken, dus dan is toch de motie in dezen een beetje overbodig?

**Wethouder Polatli:** Als het een absolute eis is dat de fietspaden eerder op de planning komen en dan ook eerder dat uit de praktijkschouw zouden overnemen, komen we ook niet uit met de middelen die we hebben. Op dit moment is ook nog eens moeilijk te zeggen hoeveel deze investeringen dan op dat moment gaan zijn, dus dat maakt het ook best wel lastig. De fietspaden krijgen echt de aandacht en de prioriteit die ze nodig hebben, voorzitter. Al met al voorziet het beheerplan in een goed doordachte aanpak, die aansluit op wat voor onze situatie realistisch en goed is, en vooral realistisch. We gaan hiermee de komende jaren zeker vooruitgang boeken.

**De voorzitter:** Ik zie de heer Van Gammeren nog steeds wachten op antwoord. Misschien kunt u eerst daarop even een reactie geven.

**Wethouder Polatli:** Of de motie overbodig is, was de vraag.

**De voorzitter:** Ja, met als voorbeeld de Haarsekaden.

**Wethouder Polatli:** Dan heb ik hem niet goed begrepen.

**De heer Van Gammeren:** Omdat u net al aangeeft de uitleg met de motie, en dan wordt net ook al aangehaald, als voorbeeld, alles gefaseerd aanpakken, maar ook als je dingen beet gaat pakken, dat je de rest dan doet. Ja, dan is toch eigenlijk min of meer de motie een beetje overbodig, net zoals je nu dan al ziet met de herinrichting van de Haarsekaden dat het ook voor fietsveiligheid is.

**Wethouder Polatli:** Ja, de comfortabele materialen kunnen we mee oppakken op het moment dat de materialen aan het einde van de levensduur op die plek op dat moment zijn, en anders zullen we hergebruiken volgens het beheerplan. Dat klopt.

**De heer Tekir:** Voorzitter.

**De voorzitter:** De heer Tekir voor een interruptie.

**De heer Tekir:** Dank u wel. Ik zou nog even door willen gaan op het vorige punt van mevrouw Van Oversteeg, nu we toch in een soort technische exercitie zitten. . . .

**De voorzitter:** Volgens mij wilde mevrouw Van Oversteegen hem nou juist daar uit halen, dus laten we daar alsjeblieft niet in verzanden!

**De heer Tekir:** Daar wil ik hem ook wel uit halen, maar het vraagt wel om enig begrip van waar we het over hebben. Het gaat dus om een basisplanning waarin een parameter omhoog geschoven kan worden, waardoor je de benodigde onderhoudsbehoeften op fietspaden sneller in beeld krijgt. En vervolgens is het inderdaad zo dat die planning in de praktijk wordt getoetst, of die behoefte er daadwerkelijk is of niet. Maar daarmee hebben we dus wel een trigger in het systeem om sneller in de praktijk te kijken wat er met die fietspaden aan de hand is, en wat zou daar op tegen zijn?

**Wethouder Polatli:** Nou op zich niet veel. . . .

**De heer Tekir:** Dan zijn we toch snel uitgepraat, voorzitter!

**De voorzitter:** Eerst even de argumentatie.

**Wethouder Polatli:** Op dit moment hebben we alles in beeld en is ook de praktijkschouw geweest. Dus we hebben op dit moment alles in beeld en er is een planning gemaakt en die planning is juist uitgesmeerd over meerdere jaren omdat het ook behapbaar moet zijn.

**De heer Tekir:** Voorzitter. Dat is op basis van de huidige parameters, die voor de fiets niet hoog staan en we weten niet wat we wel in beeld krijgen in de planning als we de fiets wel een hogere prioriteit toekennen. Het blijft mij onduidelijk wat er op tegen is om dat dan in te stellen, zodat je dat ook in de praktijk kunt toetsen.

**Wethouder Polatli:** Dat de fietspaden niet op hoog staan, klinkt alsof ze laag staan. We gaan voor veiligheid van de fietspaden en dat is het basisniveau.

**De heer Tekir:** Dan liggen er dus twee keuzes voor vanavond. In de basisvariant van het college gaan we voor de veiligheid van de fietspaden, dat is prima, en de motie vraagt om een stukje fietscomfort dat we daaraan toevoegen, Dat is waar het op neerkomt.

**De voorzitter:** Wethouder Polatli.

**Wethouder Polatli:** Waar mogelijk en waar de materialen zijn afgeschreven en aan het einde van de levensduur zijn, zullen we dat comfort ook proberen in te passen. Maar zoals deze motie er nu ligt, zonder financiële dekking en ook geen meerwaarde hebbende op de prioritering die we in het beheerplan hebben en een reële planning, en ook wat wij ambtelijk en financieel aankunnen, raad ik deze motie af.

**De voorzitter:** Dank u wel. Dan kijk ik even rond. Is er behoefte aan een tweede termijn? Dat is het geval. De heer Tekir heeft het woord.

**De heer Tekir:** Voorzitter, dank u wel. In de voorbereiding werd ons al snel duidelijk dat het aanlokkelijk is om de techniek in te duiken achter het wegenbeheersysteem en inmiddels is, denk ik, ook een stuk duidelijker geworden hoe dat zit. Als het fietscomfort

daadwerkelijk goed geregeld zou zijn, hoe kan het dan zijn dat wij in onderzoeken van de Fietsersbond, en daar zou ik graag een reflectie op willen vanuit het college, niet alleen ontbreken in de Top-100, maar ook als je kijkt naar de onderzoeken van de afgelopen jaren eigenlijk een neerwaartse spiraal laten zien, en dat zit hem heel specifiek echt in aspecten als onderhoud van de fietspaden en de fietsbeleving. Dat is toch, hoe je het ook wendt of keert, een stukje fietscomfort. En voorzitter, ja, het klopt dat het aspect van een hogere prioritering in het beheersysteem leidt tot een theoretische basisplanning. Daarom gaf ik in mijn eerste termijn ook al aan dat dat in de praktijk getoetst zou worden. Op het moment dat uit de praktijk blijkt dat die behoefte er is, is het ook aan het college, en die vrijheid heeft het college, om binnen de financiële kaders van dit beheerplan keuzes te maken om paden te onderhouden, al of niet met vervangend comfortabel materiaal. Dat zijn keuzes wat ons betreft die binnen de kaders van dit voorstel gedaan kunnen worden. Dat vraagt niet om een structurele toevoeging aan het budget, maar er kunnen wel keuzes in zitten en die keuzes juichen we ook toe. Nu is het zo dat in hoofdstuk 7.2 van dit voorstel staat dat alle hoofdwegen en fietspaden prioriteit krijgen. Wat ons betreft kan het best zo zijn dat het college in de praktijk na een praktijkschouw zegt van: hé, we zien hier nu daadwerkelijk dat er gebreken zijn op een fietspad en dat laten we voorgaan op andere wegen. Die keuze kan het college best maken en daarvoor de middelen aanwenden die binnen dit voorstel beschikbaar zijn.

Dan wil ik even reageren op de bijdrage van collega Bahlmann, waar ik me bij aansluit. Het gaat ons in de basis inderdaad ook om een stukje veiligheid en goede fietspaden. Dat heb ik u horen zeggen. Nou, het goede nieuws is vanavond dat de veiligheid is geregeld in het basisscenario, dus daar hoeven we ons geen zorgen over te maken. Dat is mooi. In dat scenario blijven we ook, zoals ik al aangaf. En de goede fietspaden, nou, dat is ook precies wat u aangeeft: dat zit hem wel in een stukje verbetering van de bestaande paden en daarvoor zou je wellicht ander materiaal moeten gebruiken als dat het fietsgemak ten goede komt. En dat doen we alleen als het uitvoerbaar is. Dus ja, het kan zomaar zijn dat het technisch vanwege allerlei kabels en leidingen die onder de grond gaan niet mogelijk is om bepaald materiaal te gebruiken. Uiteraard is het dan aan het college om daar een goede keuze in te maken. Het is niet iets wat we afdwingen in deze motie, maar, zoals ook geformuleerd, inzetten op zoveel mogelijk gebruik van comfortabele materialen. Wat is erop tegen om die inzet met elkaar af te spreken, temeer omdat het nu ontbreekt in het voorliggende beheersplan?

Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Mevrouw Van Oversteeg.

**Mevrouw Van Oversteeg:** Heel kort, voorzitter, en als u het goed vindt vanaf hier. Wij hebben de motie ingediend, eigenlijk als een soort aanvulling op een voorstel dat wij in de basis al hartstikke goed vinden. Dus zie het als een aanmoediging, een kleine aanvulling, om ervoor te zorgen dat we die fiets net even wat verder in de spotlights zetten. Je kunt het helemaal kapot redeneren, dat hoeft wat ons betreft niet; zie het als een aanmoediging en als je dat een goed idee vindt, weet je wat te doen.

**De voorzitter:** De heer Koçak.

**De heer Koçak:** Voorzitter. Waar een wil is, is een comfortabele weg realiseerbaar.

**De voorzitter:** Dank u. Anderen nog?

**De heer Van Houwelingen:** Als u toestaat, doe ik het ook even vanaf mijn plek. Ik heb het allemaal aangehoord. Ik weet helaas teveel van conditiemeting en beheerssystemen, dus zou ik automatisch al naar een technische ronde gaan, maar dat leek me maar niks. Ik heb ook even goed naar de motie gekeken en de discussie erover aangehoord. De cijfers die de heer Tekir noemde van: hoe komen we in de Top 100 en van de huidige situatie, dat zijn, zoals ik heb begrepen, juist de cijfers van de huidige situatie, en dat is juist wat we nu gaan oppakken, we willen dat juist verbeteren, net als het ‘early warning’, het stapje hoger. Het beheerssysteem, heb ik begrepen, is er niet of nauwelijks en ook niet eens goed ingevuld geweest. We hebben nu sinds kort pas weer een nieuwe conditiemeting, dus die cijfers zeggen niks en ik ben eigenlijk veel meer benieuwd wat de huidige conditiemeting zal aangeven met de prioritering naar de huidige wegen en de fietspaden. Comfort klinkt leuk en is leuk, ik zie het ook eerder als een plus, het is een wens, maar ook een plus in euro’s. Ik hoorde extra afschrijving materiaal, extra investeringen, en ja, we hebben hier een paar jaar geleden vaak het woord ‘geluk’ in de stad gebruikt en toen dacht ik vaak van: ja, we hebben geluk, maar waarom kunnen we niet gewoon tevreden zijn? En ik dacht ook, van: natuurlijk, comfort is leuk, maar laten we eerst naar die basis gaan, dat we echt overal veilig fietsen en dan pas gewoon opplussen.

**De voorzitter:** Interruptie de heer Koçak.

**De heer Koçak:** Vraag aan meneer Van Houwelingen. Weet de heer Van Houwelingen sinds wanneer de raad bezig is met de fietspaden, vanaf welk jaar?

**De heer Van Houwelingen:** Volgens mij al jaren. Het is standaard een terugkomend iets. Alleen dit kwam volgens mij als voorstel naar boven omdat het onderhoud vrij slecht is en blijkbaar ook de onderliggende stukken, zoals het kwaliteitsbeheersplan, ontbraken. Er is volgens mij in 2020 ook geen inspectie uitgevoerd.

**De heer Koçak:** Sinds 2017 zijn we in dit huis bezig om de fietspaden veilig te maken. Vandaar de prioriteit om haast te maken. Dat wou ik even gezegd hebben.

**De heer Van Houwelingen:** Daar zijn we het helemaal mee eens. Daarom hebben we volgens mij als raad ook in de raadsagenda, of hoe noemen we dat, die knelpunten top-7 vastgezet. Dus ik zeg niet dat de basis niet omhoog moet, dat de veiligheid niet omhoog moet, maar ik denk dat, wanneer alle fietspaden überhaupt al op basisniveau zijn, we dan al een hele flinke verbetering hebben.

**De heer Koçak:** Wat is er mis mee om dan te prioriteren?

**De voorzitter:** De heer Tekir interruptie en daarna ga ik naar de heer De Pagter.

**De heer Tekir:** Dank, voorzitter. Ik hoor collega Van Houwelingen hele wijze woorden zeggen over veiligheid en over comfort, maar zou de heer Van Houwelingen kunnen toelichten waarom die twee elkaar zouden moeten bijten? Het enige wat wij vragen is om een stukje comfort toe te voegen aan datgene wat we gaan doen. Waarom zou de SP dat plusje niet overhebben voor de fiets?

**De heer Van Houweligen:** Een goede vraag. Ik denk zelf, ik kan helaas niet samen met mijn fractiegenoot als ‘wij’ spreken, dat de basis al goed moet zijn, comfort is een extra plus, en het kan wel eens gebeuren dat andere dingen daardoor naar achteren gaan. Op de Zeepkist hoorde ik een mevrouw spreken over de bushokjes, dat is ook een wens van meerderen. We kunnen het geld op heel veel punten goed besteden om dingen op basisniveau te brengen en als we iets anders gaan plussen kan het betekenen dat we aan de achterkant misschien wel iets laten vallen.

**De heer Tekir:** Dat hoeft niet, maar laten we deze discussie dan nu niet voeren.

**De voorzitter:** De heer De Pagter.

**De heer De Pagter:** Dank u wel, voorzitter. Volgens mij gaan beleving en veiligheid hand in hand, dus wanneer we de fietspaden naar een hoge kwaliteit brengen en de wegen naar een hoge kwaliteit, zullen ook het comfort en het gemak toenemen. In het plan voor de fietsknelpunten staat ook een stuk over hoofdfietspaden en doorfietspaden, waarbij altijd staat dat waar mogelijk asfalt gebruikt wordt en als dat niet gebruikt kan worden, dan worden er stenen of klinkers gebruikt. Ik denk dat een college een afweging kan maken in welke stenen of klinkers zij zullen gaan gebruiken. Prioritering wordt gedaan op basis van het systeem en fietspaden zitten daarbij. Fietspaden kunnen niet altijd losgetrokken worden, dus ik denk dat ondanks dat er gewoon een heel goed plan ligt, de wensen die erin zitten komen daar vanzelf mee en ik denk dat de motie zal leiden tot extra kosten die we ergens anders moeten gaan gebruiken en er zijn vele factoren die hier meespelen. Dus wat ons betreft gaan we niet instemmen met de motie en stemmen we voor dit goede beleidsplan dat er wel ligt.

Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer van Gammeren.

**De heer Van Gammeren:** Voorzitter, dank u wel. Ik doe het even van deze plaats, want veel woorden heb ik voor dit mooie beheerplan niet nodig. Wij zien eigenlijk geen enkele reden om aan de woorden van de wethouder te twijfelen en we spreken onze complimenten uit aan het college en de ambtelijke organisatie die een weloverwogen en reëel beheerplan voor Gorinchem hebben ontwikkeld. Het is fijn dat het college doorpakt en de achterstanden die op zijn bord zijn terechtgekomen nu beetpakt.

Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Schefferlie.

**De heer Schefferlie:** Voorzitter. We hebben ons ingespannen om het allemaal te volgen. Het is ook best ingewikkeld, want we hebben natuurlijk al een prioritering om extra aandacht te geven aan de fietspaden. Alleen, als je het gaat onderhouden, wil je natuurlijk ook kijken, zeg maar, wanneer het echt nodig. In de uitleg van mevrouw Van Oversteeg konden wij ons wel vinden, als het gewoon een aanmoediging is om in die slimme manier waarop ongetwijfeld gekeken zal worden wat wanneer nodig is, telkens wat extra oog te hebben voor de fietspaden en de prioritering daarin. Wij werden wat op het verkeerde been gezet door het comfort, want ‘comfort’ klinkt duurder en dat kan dan ook iets betekenen voor de rest van het volume. Soms is comfort ook niet het enige, het mag ook



wel passen qua uiterlijk in de omgeving, maar samenvattend, voorzitter: op basis van de uitleg van de motie door mevrouw Van Oversteeg geven wij daar onze steun aan.

Dank u wel.

**De voorzitter:** Anderen nog?

**Mevrouw Veldheer-Vink:** Ja, voorzitter. Wij sluiten ons een beetje aan bij wat de heer Van Gammeren net zei. Er lijkt een goede prioritering voor alle weggebruikers te zijn gemaakt. Wij vinden het een goed plan en daarom zullen wij niet voor de motie stemmen.

**De voorzitter:** De heer Bahlmann.

**De heer Bahlmann:** Dank u wel, voorzitter. Volgens mij heeft de heer Polatli net aangegeven dat op het moment dat de mogelijkheden er zijn, hij daar zeker naar zal kijken, maar dat hij wel de financiële mogelijkheden moet hebben. Dus wat ons betreft is de motie overbodig en gaan we uit van de kunde van de heer Polatli.

Dank u wel.

**De voorzitter:** Ik kijk even of de wethouder nog het woord wenst. Ik heb niet echt vragen gehoord. Ik hoor naast mij dat een reflectie op het onderzoek van de Fietsersbond nog een vraag was die was blijven liggen.

**De heer Tekir:** Ja, misschien is het goed om het even te herhalen. In de basis regelen we een stukje veiligheid en uit het onderzoek van de Fietsersbond blijkt dat ook een stukje beleving en onderhoud nog verbetering behoeft in Gorinchem. Ik zou daar graag een reflectie op willen.

**Wethouder Polatli:** Voorzitter. Volgens mij was ik begonnen met antwoord te geven op dat stukje. Dat is nou precies waarom we de wegen in Gorinchem gaan aanpakken: omdat ze er niet best bij liggen.

**De heer Tekir:** Maar, voorzitter, dan toch nog even. Heeft dat ook betrekking op het belevingsaspect? Kunnen we volgend jaar verwachten dat dat al navenant verbetert?

**Wethouder Polatli:** We houden de kwaliteit op basis en dat is dus veilig fietsen op de paden die er nu zijn. Dus het is niet de fietsveiligheid, zoals ik volgens mij meneer Koçak hoorde zeggen, maar dat je op de bestaande fietspaden veilig kunt fietsen. Aan de andere kant wil ik, nu ik hier toch sta, ook aandacht vragen voor het volgende. Ik heb al eens eerder gezegd dat een goed idee een goed idee is, maar uit de parameters komt sowieso de prioritering die eruit komt en als je hem op 'extra' zet, dan komt hij iets eerder op de planning en daarna gaat er toch gekeken worden waar wat nodig is. Is dat een keer niet een voetpad, maar een fietspad dat eerder nodig is, dan zal dat gebeuren. En als iets aan het einde van de levensduur is, kunnen we ook kijken of we daar meer comfort kunnen aanbrenge. Dus eigenlijk vraagt u exact hetzelfde wat wij sowieso van plan zijn om te doen, dus die motie hebben we echt niet nodig.

Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Dan zijn we nu aan het einde gekomen van de twee termijnen en gaan we stemmen. Zoals de Gemeentewet dat bepaalt, gaan we eerst stemmen over de

motie en daarna over het raadsvoorstel. Aan de orde is de motie ‘Maak fietsen aantrekkelijker door comfortabele fietspaden’. Wenst iemand hier nog een stemverklaring over af te leggen? De heer Van Houwelingen.

**De heer Van Houwelingen:** Dank u wel, voorzitter. Zoals ik net al zei: eerst de basis op orde en dan plussen. Plat gezegd: de fundatie moet goed zijn voordat je een dakkapel gaat plaatsen. Ik ben niet overtuigd.

Dank u wel.

**De voorzitter:** Geen andere stemverklaringen, stel ik vast. Dan open ik de stemming over de motie.

De motie wordt in stemming gebracht en met 13 tegen 10 stemmen verworpen.

**Tegen** hebben gestemd de leden Bahlmann, Van Gammeren, mw. Hamann, Van Houwelingen, Klein, Krol, mw. Metz, De Pagter, Roeland, Van Santen, Van Veen, mw. Veldheer-Vink en mw. Van 't Westende-de Bijl.

**Voor** hebben gestemd de leden Boutachkourt, Van der Geest, mw. De Groot, Koçak, Van der Meijden, mw. Van Oversteeg, mw. Pellikaan, Schefferlie, Tekir en Van Willigen.

**De voorzitter:** Dan breng ik het raadsvoorstel in stemming. Wenst iemands hierover een stemverklaring af te leggen? De heer Tekir.

**De heer Tekir:** Voorzitter, dank u wel. Het moge duidelijk zijn dat er een beheersplan ligt waarin we wel een flinke stap vooruit gaan zetten, ook voor de fiets, dus dat juichen we van harte toe, al vinden we het wel jammer dat we dat extra plusje net niet hebben kunnen realiseren.

Dank u wel.

**De voorzitter:** Geen andere stemverklaring. Dan open ik de stemming.

Het voorstel van burgemeester en wethouders wordt in stemming gebracht en met algemene stemmen aanvaard.

## **8. Overzicht begrotingswijzigingen november 2024 ([2024-949449](#))**

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt conform het voorstel van burgemeester en wethouders besloten.

## **9. Moties vreemd aan de orde van de dag**

**De voorzitter:** Dames en heren. Er is een motie vreemd aan de orde van de dag ingediend met als titel ‘Onbezorgd een avondwandeling op de Gorcumse wallen’. Ik geef mevrouw De Groot daarvoor graag het woord.

**Mevrouw De Groot:** Dank u wel, voorzitter. De donkere avonden zijn weer in volle gang en we weten allemaal dat er mensen zijn die zich daar niet al te prettig bij voelen. De laatste tijd komen steeds meer inwoners bij ons met opmerkingen over het veiligheidsgevoel dat zij hebben als zij 's avonds op de Gorcumse wallen lopen. Dit betreft

onder andere hondenuitlaters, hardlopers, bewoners die aan de wallen wonen en andere mensen die 's avonds gebruik daarvan maken. Zij ervaren het als te donker en voelen zich niet veilig. We hebben zelfs van sommige inwoners begrepen dat zij ervoor kiezen om niet over de wallen te lopen of een omweg te nemen, zodat zij zich wel veilig voelen. Genoeg aanleiding voor ons om deze motie vanavond in te dienen. Laat ik vooropstellen: ook wij hebben geen kant en klaar antwoord op de vraag hoe we dit veiligheidsgevoel kunnen versterken. Wij hebben die deskundigheid niet. Daarom vragen wij het college om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om het veiligheidsgevoel te versterken. Dit kan bijvoorbeeld door verlichting, en nee, dat hoeft geen wit licht te zijn dat de vorm van onze vestingmuren zichtbaar maakt vanuit de lucht, maar er zijn ongetwijfeld ook andere innovatieve en creatieve oplossingen mogelijk. En ongetwijfeld zijn er ook steden die met dit soort vraagstukken te maken hebben, we hoeven het wiel immers niet opnieuw uit te vinden. Wat we dus vragen, is dat het college een onderzoek doet naar de mogelijkheden, waarbij ook gekeken kan worden naar wellicht minder voor de hand liggende oplossingen dan alleen verlichting. Dit hoeft niet in de vorm van een uitgebreid duur onderzoeksrapport, helemaal niet zelfs. We geloven dat in dit stadhuis genoeg kennis en ervaring aanwezig zijn, waardoor dit ook in een beknopt en relatief simpel advies vanuit het college aan ons gegeven kan worden. We staan open voor alle ideeën, en laten we wel wezen: ook 'nee' kan een antwoord zijn als de bezwaren te groot zijn of als er geen praktische oplossing blijkt te zijn. Maar we vinden het wel belangrijk dat hier in ieder geval goed naar gekeken wordt, het onderzocht wordt en dat we dit kunnen terugkoppelen naar de inwoners.

Dank, voorzitter.

**Motie M02: Onbezorgd een avondwandeling op de Gorcumse wallen**

De raad der gemeente Gorinchem,

in vergadering bijeen op 28 november 2024;

vraagt het college/geeft het college de opdracht om:

te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om het veiligheidsgevoel van inwoners op de Gorcumse wallen in de avond te versterken.

**De voorzitter:** De heer De Pagter.

**De heer De Pagter:** Dank u wel, voorzitter, heel kort. Veiligheid van onze inwoners is zeker ook een groot goed en ik ben blij dat mevrouw De Groot ook aangeeft dat de wallen niet helemaal verlicht hoeven te worden met stadionverlichting, wat binnenkort bij de Kuip wellicht vrijkomt. Daarnaast zal het, zodra we een schop zetten in de wallen, volgens mij ook leiden tot een conflict met het erfgoedbeleid dat we hebben. Hoe we deze zaken moeten oplossen, daar hebben ook wij op dit moment nog geen inzicht in en daarom wachten we graag even de reactie af van de wethouder om te kijken wat er eventueel wel mogelijk is, zodat we daar een stap in kunnen zetten.

Dank u wel.

**De voorzitter:** Dan de heer Klein, Stadsbelang.

**De heer Klein:** Bedankt voorzitter. Ik denk dat het niet helemaal goed is gegaan met de communicatie tussen Stadsbelang en de griffie vanavond, maar dat maakt voor de rest niet uit, anders was ik toch helemaal voor niks naar het stadhuis gekomen, dus ik wil

graag hier even gaan staan om toch mijn spreektijd in te vullen. Een onderzoek naar het veiligheidsgevoel, daar kunnen wij eigenlijk wel achter staan. Ik weet niet helemaal of de eed hieronder valt, maar ik had thuis iemand zitten die mij nadrukkelijk aan het melden was dat dat inderdaad het geval is als ze alleen over de wallen loopt. Zeker als vrouw is dat geen pretje en mijd je dat liever op donkere dagen. In dat licht kunnen wij een onderzoek naar mogelijkheden om het veiligheidsgevoel te verhogen zeker steunen, maar wij willen ook aansluiten bij wat mevrouw De Groot zelf al zei, dat het niet de bedoeling is dat we op satellietbeelden de Gorcumse vesting in het licht zien, maar wel kunnen kijken wat we wel kunnen doen.

Dank u wel, voorzitter.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Van Santen, VVD.

**De heer Van Santen:** Voorzitter. Veiligheid heeft wat de VVD Gorinchem betreft prioriteit. Dat was niet bedoeld als oneliner overigens, maar oké, maakt niet uit. In recente vergaderingen hebben we daarom ook veelvuldig gepleit voor meer zichtbaarheid op straat van onze boa's, adequate handhaving en aanpak van ondermijning, en dat lijkt de goede kant op te gaan, al is er nog veel werk te doen. In het verleden hebben we ons ook hard gemaakt als het gaat om veiligheid en het veiligheidsgevoel rond bijvoorbeeld Buiten de Waterpoort. En nu weer een signaal als het gaat om het veiligheidsgevoel, dit keer op de wallen, of, beter gezegd: een gevoel van onveiligheid van mensen. Je kunt je om heel veel redenen onveilig voelen, ik heb net al een aantal voorbeelden gehoord, bijvoorbeeld als je bedreigd wordt, misschien als je wat op je geweten hebt, of bang bent iets aangedaan te worden, of als je loslopende honden op je af ziet komen, of snelle fietsers voorbij ziet razen. Er zijn veel mogelijke redenen dus, en dan kun je zeggen: nou, hoeveel geluiden zijn het dan en waar is het op gebaseerd? Maar als er een gevoel van onveiligheid is, zijn we op z'n minst benieuwd waar dit uit voortkomt. Het gaat wat ons betreft niet enkel om het gevoel overigens, en de vraag is: voelen mensen zich onveilig, of zijn ze ook echt onveilig? Je zult het ergens aan moeten staven en wat doe je er dan aan? Want dat het 's nachts donkerder is, is niet zo gek natuurlijk, daar is het ook nacht voor. Dus waar gaat het dan precies om? Geldt dit gevoel alleen op de wallen, of ook elders in de stad, en speelt dit gevoel alleen in de avond of ook 's ochtends? Hoe dan ook, het gevoel is niet fijn, maar mocht er ook sprake zijn van onveiligheid, dan vinden we dat helemaal geen goede zaak. En dat roept bij ons heel veel vragen op, van: tot hoe laat zijn die lantaarns daar dan aan? Ik ga er even vanuit dat de indiener daar wellicht al naar gekeken heeft. Laten we van de nacht ook geen dag maken, zou ik zeggen. Maar wat voor ruimte zit hier nog in en wat voor creatieve ideeën of innovaties zijn er allemaal nog meer om dit te verbeteren, of moeten er toch meer boa's 's avonds patrouilleren, of is cameratoezicht, of mobiel cameratoezicht, nog een mogelijkheid? Kortom, ook bij onze fractie veel vragen over de veiligheid en daarmee dus ook het veiligheidsgevoel van onze inwoners. En natuurlijk moeten we dingen baseren op feiten en meningen, maar tegelijkertijd zijn we vooral benieuwd waar dit uit voortkomt. Ik hoorde net een heel scala, dus ik ben daar ook vooral benieuwd naar, maar we horen ook graag de reactie van, naar ik aanneem, in dit geval de burgemeester, maar we gaan het meemaken.

**De heer Van Willigen:** Voorzitter, mag ik een vraag stellen aan de heer Van Santen?

**De voorzitter:** Ga uw gang.

**De heer Van Willigen:** Ik vraag me af de heer Van Santen bij alle onderzoeken dit soort vragen gaat stellen, want dan hoop ik dat zijn fractie nog twintig meer fractieleden en ondersteuners gaat krijgen. Als u een uitleg wilt hebben over veiligheid, is dat natuurlijk zo subjectief als ik weet niet wat en onveiligheid is nog subjectiever, want het is maar net wat de persoon er zelf van bakt. Als u dit soort dingen allemaal aanvoert bij elk voorstel dat we hier gaan behandelen over veiligheid of onveiligheid, over rendement of geen rendement, dan wens ik onze raad heel veel sterkte, maar dan kunt u dus nooit stemmen.

**De heer Van Santen:** Ik hoop allereerst dat er inderdaad twintig fractieleden bijkomen, dat is een mooie streven voor onze fractie, zou ik zeggen, dus dat zou sowieso fijn zijn. Ik snap even niet zo goed wat u bedoelt met het subjectieve, want wij geven juist aan van: nou, waar ligt nou de kern van dit probleem, wat vragen we hier nou in deze motie? Tegelijkertijd vinden we ook dat we het signaal serieus moeten nemen: wat is er aan de hand? Dat is eigenlijk de eerste vraag. Als we iets gaan onderzoeken, moeten we inderdaad weten waar het om gaat, en daar ben ik dan wel benieuwd naar: klopt het –daar zijn we ook over in discussie vanavond –, wat voelen de mensen dan, wat is die perceptie en wat wordt vanuit het stadhuis daarin teruggegeven? Dat is de eerste vraag. En de tweede vraag is natuurlijk: wat zijn dan die oplossingen die eventueel mogelijk zijn? Nou, dat kan alle kanten op. Ik heb het mevrouw De Groot ook horen zeggen. Er zijn wellicht legio oplossingen mogelijk. Ik heb er net alleen een aantal genoemd als voorbeeld. En het is inderdaad subjectief, een gevoel is altijd subjectief, dat klopt.

**De voorzitter:** Mevrouw De Groot.

**Mevrouw De Groot:** Ik wil even kort ingaan op de opmerkingen van de heer Van Santen, want waar hebben we het vanavond over? Wij hebben van inwoners te horen gekregen dat zij zich onveilig voelen omdat het te donker is op de wallen en dus vragen we om een onderzoek om dat gevoel van veiligheid te vergroten. Ik snap uw vraag met welke opties we dat kunnen doen, maar dat is juist waar deze motie om vraagt uiteindelijk.

**De heer Van Santen:** Daar ben ik me van bewust en ik begrijp wel wat u zegt. Als mijn kinderen bijvoorbeeld zeggen “ik ben bang in het donker”, dan ga ik altijd zeggen: wat is er aan de hand dan? En dan kom ik bij het gordijn en dat wappert dan, en dan is het vaak de wind en dan laat ik dat zien en dan is dat het, zeg maar. Maar wat ik hiermee wil zeggen, is dat er heel veel redenen zijn waarom iemand zich onveilig kan voelen. Ik heb er net een aantal genoemd en ik ben dus ook inderdaad benieuwd waar het uit voortkomt. Gaat het om mensen die zich bedreigd voelen, gaat het gewoon puur om het donkere, is het dus het licht waar we iets mee moeten, daar zijn we dus vooral benieuwd naar. Het was ook vooral in aanvulling bedoeld, van: waar ligt dan die oorzaak met name?

**De voorzitter:** Mevrouw Van Oversteeg.

**Mevrouw Van Oversteeg:** Voorzitter. Het is heel grappig hoor dat de heer Van Santen hier doet alsof deze onveiligheidsgevoelens net zo zijn als een wapperend gordijn bij de kinderen, maar volgens mij is dit een serieuze zorg die een aantal van ons hier in de raad echt wel hebben kunnen ervaren, dat het echt geen pretje is om nu over de wallen te lopen,

omdat je gewoon niet weet, niet ziet wat daar kan gebeuren, en dan verdient het op zijn minst gewoon even serieuze aandacht dat er iets aan die zorgen gedaan kan worden en dat daar nu een motie ligt die daar volgens mij een hele open vraag over stelt.

**De heer Van Santen:** Ik vind het jammer dat u dat zo afdoet bij mij, want ik probeer juist voor te stellen dat het inderdaad om heel veel redenen zo kan zijn. Het voorbeeld dat ik schetste was ook helemaal niet hoe je dat schetst, het voorbeeld dat ik schets was het antwoord op de vraag “waarom kunnen mensen bang zijn?” Dat kan om legio redenen zijn en wij zijn dus vooral benieuwd: waar zit het dan in? Zijn er inderdaad echt aanwijzingen dat mensen bang moeten zijn ergens voor? Wat is er aan de hand en wat zou een oplossing kunnen zijn? Dus ik sta hier helemaal niet om een pleidooi te geven waarom we iets niet moeten doen of waarom we mensen niet moeten helpen, nee, integendeel. Wij willen juist die onveiligheid goed aanpakken, maar het moet wel gestaafd zijn op de juiste zaken en dat is de vraag die voorligt: wat ligt er voor, wat gaan we onderzoeken en wat gaan we precies doen?

**De voorzitter:** De heer Van der Meijden.

**De heer Van der Meijden:** Dank u wel. Een vraag over het lange betoog van de heer Van Santen. Ik herken inderdaad heel erg een VVD-redeneerlijn, ook meteen het grijpen naar de zwaarst mogelijke middelen met boa's en camera's lijkt me allemaal niet zo'n goed idee om gevoelens die, nou ja, daar vaak niet mee weggenomen worden, aan te pakken. Maar over de interpretatie van de motie: ik hoor de heer Van Santen veel aandacht besteden aan “we moeten weten waarom mensen zich onveilig voelen”, en nou wil ik niet meteen heel pessimistisch zijn, maar je kunt criminologen dertig jaar onderzoek laten doen naar hoe dat ontstaat. Ik denk dat er een heleboel bekend is over waarom in algemene zin onveiligheidsgevoelens in de publieke ruimte ontstaan. Dat heeft te maken met zichtlijnen, dat heeft te maken met verlichting, het heeft te maken met allerlei facetten over hoe je dat inricht. Dus ik wil de heer Van Santen vragen: kunnen we wel dat stadium minimaliseren? Volgens mij gaat de motie echt over “hoe kunnen we het veiligheidsgevoel verbeteren en niet al te veel nadruk leggen op allerlei onderzoek over de onderliggende oorzaken daarvan?” Heb ik hem dan goed begrepen, of wil hij toch voorstellen om daar onderzoek naar te gaan doen?

**De heer Van Santen:** Nou, volgens mij is de motie niet van ons. De motie vraagt of we hierin iets kunnen onderzoeken, zeg maar, om het onderzoek te doen, wat kunnen we doen om dat veiligheidsgevoel te verbeteren? En ik heb er net een aantal voorbeelden van genoemd. U noemt dat de zwaarste middelen, nou ja, het inzetten van boa's zie ik niet per se als een zwaarste middel, dat hebben we ter beschikking, maar het zijn allemaal suggesties waarbij wij benieuwd zijn: wat zijn mogelijke oplossingen daarin, hoe gaan we dit afwegen tegen elkaar en wat kun je dan aanpakken daarin? Ik had dus ook bijvoorbeeld een paar vragen, van: speelt dit alleen in de avond, of is het ook in de ochtend, of zijn het ook zaken die elders in de stad spelen? Dat kan ik me heel goed voorstellen. We hebben die discussie bij Buiten de Waterpoort ook gehad destijds en dat cameratoezicht is pas nog verlengd, ook omdat daar dus veel constatering nog waren, hebben wij begrepen. Dus zo hebben wij dat geïnterpreteerd.

**De heer Van der Meijden:** Voorzitter, mag ik nog één keer? Ik begrijp wat de heer Van Santen zegt, maar hij komt toch weer terug op het feit dat hij dan ook wil weten of dit elders in de stad speelt. Die vraag is één ongelooflijk moeilijk te beantwoorden en twee gaat heel veel capaciteit kosten waar we niet per definitie iets mee kunnen in mijn ogen, dus ik lees de motie ook smaller dan hoe hij zijn betoog inricht. Mijn vraag was dus of hij inderdaad alleen wil inzetten op het verbeteren van de veiligheid op de stadswallen, of dat hij toch het college op gaat roepen om onderzoek te doen naar veiligheidsgevoelens in de gemeente Gorinchem.

**De heer Van Santen:** Volgens mij roep ik daar niet toe op. De motie is smaller en ik vraag me alleen af het inderdaad klopt dat het veiligheidsgevoel op de wallen anders is dan elders. Hoe zit dat? Daar ben ik dus benieuwd naar, het is precies hetzelfde als u vraagt en volgens mij heb ik dat ook zo uitgelegd. De motie roept op op de wallen en daar gaat het ook over.

**De voorzitter:** U bent wel recordhouder waar het betreft de interrupties die u hebt gekregen! Mevrouw Hamann, Gorcum Actief.

**Mevrouw Hamann:** Dank u wel, voorzitter. Ik heb geen betoogje over deze zeer sympathieke motie. Sociale veiligheid, met of zonder boa's, is heel belangrijk. Zeker in de week van Orange the World willen wij daar aandacht voor hebben, zeker. Maar wat is er nou aan de hand met die stadswallen? Die zijn nog nooit verlicht geweest. Het is een rijksmonument en ook nog Unesco-werelderfgoed. Ik weet niet of daar wel verlichting mag, of dat wel kan. Dat zou dan onderzocht moeten worden door de wethouder. De toegangen tot de bastions op de stadswallen zijn alle reeds verlicht, dus daar ligt wel verlichting, maar in de rest van de wallen is geen bekabeling, is er geen elektriciteit, dus die moet je dan helemaal openbreken om dat aan te leggen, en dat in een rijksmonument, want de stadswallen zijn rijksmonument.

**De voorzitter:** Interruptie mevrouw De Groot.

**Mevrouw De Groot:** Voorzitter. Ik snap mevrouw Hamanns betoog, maar dat is eigenlijk invulling geven van wat wij vragen. Wij vragen alleen om een onderzoek en u geeft al invulling aan de mogelijke uitkomsten van het onderzoek, maar dat dat weten we nog niet. Dat is juist de vraag: wat zijn die mogelijkheden? Natuurlijk willen we de wallen niet helemaal gaan openbreken en allerlei draden daarin leggen, dat zouden wij ook niet willen, maar daarom roepen we op tot een onderzoek, om ook andere mogelijkheden te onderzoeken.

**Mevrouw Hamann:** Voorzitter. Ik heb er ook geen antwoorden op en ik snap dat dat dus even bekeken moet worden. Misschien kun je wel een kabel leggen met een handig apparaatje, floepie eronderdoor, ik weet het ook niet; dat moet dus onderzocht. Ik zou zeker ook advies vragen bij Oud Gorinchem, waaronder de vestingwerkgroep functioneert, die alles weet op het gebied van het erfgoed. Dat zou een mits zijn voor ons om deze motie te ondersteunen.

Een ander aspect vinden wij de lichtvervuiling. Langs de stadswallen is een prachtige natuur ontstaan, zeker bij de Oostgracht. Nou ben ik toevallig best wel regelmatig in

bosgebieden in het stikdonker op de Veluwe en bij de gemeente Ede of Apeldoorn, die zo'n beetje de hele Veluwe hebben, hebben ze er iets op gevonden om die lichtvervuiling met betrekking tot wild en biodiversiteit enigszins te beperken als je dan toch een beetje verlichting wilt. Die hebben namelijk een soort van groenige lampen, die wel wat schijnsel geven, maar niet dat knallende licht dat we normaal op straat zien. Dus ook dat zou ik dan graag meegenomen willen hebben in het onderzoekje.

Ten derde wil ik wijzen op een illuminatieplan dat wij hebben bij de gemeente. Er is namelijk een heel beleid voor het aanlichten van mooi erfgoed. Dat is het aanlichten van de muur, of de toren, of andere mooie plekken, maar dat gaat niet over verlichting van de straat. Ik zou dat dus wel mee willen nemen in het onderzoek.

Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Van der Geest, CDA.

**De heer Van der Geest:** Voorzitter, dank u wel, en ook dank aan mevrouw De Groot voor haar motie. Wij staan daar positief tegenover. Volgens mij is het heel goed om hier wat aan te doen. Mevrouw Van Oversteeg reageerde net ook, denk ik, heel treffend hoe ernaar gekeken wordt. Het veiligheidsgevoel is iets heel subjectiefs. Als wij een late avondvergadering hebben gehad hier, loop ik ook liever niet terug via het Lindenlaantje. Dat is ook zo'n plek die niet zo geliefd is . . . .

**Mevrouw Hamann:** Voorzitter. Het Lindenlaantje is niet zo geliefd en dat is nog wel zo goed verlicht! Er hangen joekels van lampen boven!

**De heer Van der Geest:** Ze doen het niet allemaal, moet ik zeggen, maar de meeste wel. Maar dat is inderdaad het gekke van veiligheidsgevoel: het is heel goed verlicht en er lopen best wat mensen, maar toch kun je je daar wat ongemakkelijk voelen. Dat is, denk ik, ook het lastige van dit vraagstuk voor de wallen. Nou, het punt van erfgoed is benoemd, dat is voor onze fractie ook van belang. De heer Van der Meijden noemde net ook het punt van de zichtlijnen. Een oplossing kan dan zijn om wat groen weg te halen. Wij zouden er toch voor willen pleiten om daar wat terughoudend in te zijn, want om te veel groen weg te halen is toch jammer, want dat maakt wel onze wallen mooi. Maar volop steun voor deze motie, dat mensen kunnen genieten van de wallen.

**De voorzitter:** De heer Schefferlie, Democraten Gorinchem.

**De heer Schefferlie:** Voorzitter. Ik laat mijn hond nogal eens uit op de Dalemse Donk 's avonds en ik moet zeggen dat dat ook best eng is, maar niet omdat mevrouw Mager daar woont! Het is overigens ook zo, voorzitter, dat ik helaas al jarenlang niet meer lastig word gevallen. Tot vanavond heb ik ook altijd gedacht dat je op onze wallen een stuk minder risico liep dan op de wallen in Amsterdam, maar neemt niet weg dat we dit probleem serieus willen bekijken. Maar ik heb ook gevoel voor wat de heer Van Santen gezegd heeft. U begrijpt: we zijn weer eens naar een dialoogtraining geweest! Ik ben wel benieuwd, voorzitter, hoeveel mensen hier nu iets ervaren. Hoeveel signalen heeft de Partij van de Arbeid gehad om te zeggen van: nee, maar we willen hier wel naar kijken. Alleen de manier waarop mevrouw De Groot dat hier voorstelt, van: hé, laten we nou gewoon met de kennis en inzichten die er in dit huis zijn gewoon eens kijken of daar wat



te doen is, daar hebben wij wel sympathie voor. Kijk, er zijn natuurlijk gebieden waarvan je met je gezonde verstand op een gegeven moment denkt van: joh, het is gewoon niet meer zo handig om hier nou te lopen, of je moet er een kick van krijgen, weet je, dat het een beetje spannend wordt. Maar de wallen hebben natuurlijk toch wel een uitnodigend karakter om een wandelingetje te doen in de avond. Als je dat ook 's nachts gaat doen, dan denk ik: ja, denk zelf ook even na, want we kunnen als gemeente ook niet alles voorkomen, beveiligen en noem maar op, zeker niet als we allerlei verlichtingsopties meteen al de revue zagen passeren. Ja, dan denken wij ook wel heel erg aan dieren, die toch al genoeg verstoring hebben. Maar kortom, voorzitter, omdat het een uitnodigend wandelgebied is, dat op bepaalde tijden, zeg maar, veilig toegankelijk zou mogen zijn, vinden wij het prima om op een luchtige manier met verstand en kennis hier in huis te kijken wat er beter kan zonder het heel groots aan te pakken. Wellicht heeft de voorzitter ook nog wel enige kennis in huis over feiten rond de veiligheid op dit gebied.

Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Van Houwelingen.

**De heer Van Houwelingen:** Ja, voorzitter en dan sluit ik af. Ik zal zo de enige zijn die dan niet meer spreekt als fractie. De motie bracht mij eerder al tot de gedachte van: wat kunnen we doen, en noem maar op, wat me bijna zou verleiden tot het denken naar oplossingen, wat hier juist niet gevraagd wordt, dus ik ga het ook niet doen. Ik kan bij dezen alleen maar benadrukken dat het inderdaad belangrijk is om even goed te kijken wat daar nodig is, ook de Donken en bij het Lindenlaantje of hoe het daar heet. Maar goed, de oproep en de vraag, daar sta ik gewoon heel positief in.

**De voorzitter:** Dank u wel. Ik neem aan dat iedereen die dat wenste nu het woord heeft gehad, dan zal namens het college burgemeester Melissant en niet de wethouder spreken.

*(Het voorzitterschap wordt overgedragen aan de heer Tekir, plv raadsvoorzitter)*

**De burgemeester:** De motie 'onbezorgde avondwandeling op de Gorcum wallen'. Het is best goed om even te kijken hoe groot het probleem is: wat zijn de data?, waar de heer Schefferlie ook al op doelde. Nou, ik heb uiteraard even navraag laten doen bij de politie. De cijfers van de boa's zijn aangeleverd, eventuele cijfers van onveiligheidsgevoelens en ook de wijkcoördinator is bevraagd. Als we dan even kijken naar het tijdvak 1 januari 2024 tot en met vandaag, 28 november, dan heeft de politie aangegeven één incident gemeld te hebben gekregen, en wel dat er op een wandelpad van de vestingwallen een scooter is aangetroffen, en deze is retour gegaan richting de eigenaar. Dan de cijfers van de boa's. De boa's surveilleren regelmatig, ook op de wallen, en daarvan zijn binnen dat tijdvak geen incidenten geregistreerd die gerelateerd zijn aan het wandelpad van de vestingwallen.

**De voorzitter:** Interruptie de heer Klein.

**De heer Klein:** Zou de burgemeester 'regelmatig' iets kunnen specificeren? Want ik kom heel vaak op de stadswallen, ik loop er hard, ik maak daar wandelingen, maar ik ben werkelijk waar nog nooit een boa tegengekomen.

**De voorzitter:** Ik heb bij mijn gegevens nu geen registraties, maar ik heb wel staan dat er registraties zijn gemaakt dat men over de stadswallen heeft gelopen. Ik kan die best aanleveren, dat is geen probleem, maar u zult begrijpen: boa's lopen overal in de stad en het zou wel heel toevallig zijn als je ze net tegenkomt op de wallen, want ik neem aan dat u ook niet dag-in, dag-uit aan het hardlopen bent.

**De heer Klein:** Nee, maar wel vaak. Ik kan het misschien verkeerd verstaan hebben, maar volgens mij zei de burgemeester net 'regelmatig', en vervolgens is het niet geregistreerd, dus dat kan ik even niet plaatsen..

**De voorzitter:** Nee, nee, ik bedoel: er zijn registraties van surveillances en daarom heb ik gezegd dat er regelmatig ook op de wallen wordt gesurveilleerd door de boa's. Als u mij dan vraagt hoeveel keer dat is per week, of per maand, zal ik dat moeten uitzoeken, maar ik heb hier gewoon aangeleverd gekregen dat er regelmatig wordt gesurveilleerd.

**De heer Tekir:** Volgens mij is dit punt voldoende gemaakt. Gaat u door.

**De burgemeester:** Goed, tot op heden is de score één, maar we gaan door.

Dan ten aanzien van de onveiligheidsgevoelens. Die zijn niet bekend, er is nooit specifiek onderzoek naar geweest. Vervolgens is nog gevraagd aan de wijkcoördinator: zijn er nou de afgelopen tijd meldingen binnengekomen in relatie tot onveiligheidsgevoelens? En die zijn niet binnen gekomen. Ik wil altijd wel open en transparant zijn. In het verleden, dus voorbij dit jaar, een aantal jaren geleden, zijn er wel meldingen binnengekomen over alcoholgebruik, urineren, schelden en zwervers, maar daar is actie op ondernomen. En dit jaar hebben wij daar in ieder geval geen enkele melding meer over ontvangen.

Als je dan kijkt naar de onveiligheidsgevoelens, sommigen zeiden dat ook al wel: die hangen natuurlijk van heel veel factoren af. De ene mens is totaal niet bang, de andere mens is heel snel bang. Dus persoonlijke factoren, sociale factoren, fysieke factoren, licht/donker, de inrichting van ruimtes, ook al dan niet de aanwezigheid van veel criminaliteit, het heeft allemaal zo zijn effecten. En je ziet ook dat mensen daar verschillend op reageren. De stadswallen zijn natuurlijk niet de enige plek waar je af en toe zou kunnen spreken over onveiligheidsgevoelens, die kun je ook hebben Buiten de Waterpoort, die kun je hebben op de Dalemse Donken, op allerlei plekken, in de uiterwaarden worden ook heel veel honden bijvoorbeeld 's avonds uitgelaten, dus overal kun je dat hebben. Er zijn mensen die die plekken dan vermijden en zeggen: nou bepaalde uren van de dag en in bepaalde seizoenen kom ik daar gewoon niet. En er zijn ook weer anderen die zeggen, zeker nu ze gehoord hebben dat er eigenlijk niet echt iets gebeurt, van: nou, face to fear, hup, ik ga er gewoon naartoe, want ik weet, ik heb de data in mijn rugzak zitten, dat er eigenlijk nooit iets gebeurt. Er zijn ook anderen, die zeggen van: nou, ik neem een zaklantaarn mee, of mijn mobieltje, en ik schijn een beetje, dat geeft mij toch wat meer comfort, en er zijn ook mensen – ik zie dat bijvoorbeeld in de uiterwaarden – die in groepen afspreken: om 10 uur vanavond gaan wij onze hond uitlaten. Gelukkig ben ik daar zelden bij, want ik zit natuurlijk liever hier. Dus als we even technisch gezien kijken, dan is het qua registratie niet veel en tegelijkertijd: gevoelens mogen er gewoon zijn. Dus als mensen veiligheidsgevoelens uiten, ja, dan zijn die ook realistisch en daar wil ik ook gewoon absoluut niets aan afdoen.

Wij hebben in onze stand ook een Vestingplan vastgesteld. In het Vestingplan wordt op pagina 80 gesproken over verlichting, en daar wordt aangegeven dat het contrast tussen de verlichte stad met een aantal uitgelichte monumenten en de donkere wal prachtig is. Dit contrast willen we in stand houden. Dat is even in de kern wat er staat en vervolgens heeft men wel aangegeven: ja, de donkerte op de wal kan wel leiden tot gevoelens van onveiligheid. Dus wordt voorgesteld: als je er al iets aan zou willen doen, dan zou dat kunnen via subtiele toevoegingen. En dan worden een drietal zaken genoemd: aanlichten van bijzondere gebouwen, nou, we hebben al de Dalempoort, twee molens en een tolhuis, je zou nog een paar andere gebouwen aan kunnen lichten, men vindt trouwens dat de toegangen, de coupures, nu veel te sterk verlicht zijn, die zouden juist qua lichtintensiteit naar beneden moeten, dus dat gaat niet echt helpen natuurlijk in dit vraagstuk van onveiligheidsgevoelens. . .

**De heer Tekir:** Burgemeester, zou u langzaamaan tot een afronding kunnen komen?

**De burgemeester:** Ja. Een laatste punt is subtiele verlichting, lage verlichting op de vestingpadroute, en dan wordt wel gezegd: koppel dat aan bankjes, dus dat zou eventueel kunnen. Maar als ik gewoon het totaal overzie, dan denk ik niet dat het nou direct onveiligheidsgevoelens gaat oplossen. En last but not least: we hebben ook geen budget, zowel voor onderzoek als voor het nemen van maatregelen.

**De heer Tekir:** De heer Van Santen, VVD.

**De heer Van Santen:** Dank u, voorzitter. Wat de burgemeester nu vertelt is eigenlijk precies het pleidooi dat ik volgens mij net ook vertelde, dat die gevoelens er mogen zijn en dat we inderdaad ook moeten kijken naar feiten en cijfers. Maar er zijn een aantal zaken. Eén: mensen zouden die omgeving kunnen vermijden, dan wordt het lastig om dingen te registreren, of te vinden, of te weten of mensen dat bewust vermijden of niet. Dat is best lastig, maar goed, dat heeft u zelf ook al gezegd, dat is een keuze. Maar anderzijds: u geeft nu een aantal voorbeelden uit vestingplannen voor verlichting. Verlichting zou een optie kunnen zijn, maar we hebben net ook gehoord dat er misschien verschillende mogelijkheden zijn. Is verlichting hier de oplossing voor het probleem? Dat is even de vraag, of is het probleem breder dan dat? Dat vind ik lastig. Als het probleem bijvoorbeeld is: ik loop daar vaak 's avonds en er lopen allemaal losse honden, zeg maar, en ik voel me daardoor onveilig, als voorbeeldje hè?, het is een willekeurig voorbeeld, dan is verlichting niet perse een oplossing, denk ik. Daar ben ik even benieuwd naar.

**De voorzitter:** Eerst de burgemeester, daarna mevrouw Metz.

**De burgemeester:** Doordat wij geen onderzoek hebben gedaan naar onveiligheidsgevoelens, weet je ook niet waar die exact vandaan komen. Hier zit de aanname onder dat verlichting mogelijk iets kan doen. Tegelijkertijd: de beperkte mogelijkheden in het Vestingplan, ja, ik denk dat het een illusie is te denken dat je zomaar alle onveiligheidsgevoelens weg kunt nemen.

**De heer Tekir:** Mevrouw Metz.

**Mevrouw Metz:** Dank u wel, voorzitter. Ik begrijp de motie op zich heel goed van mevrouw De Groot en ik denk ook niet dat we echt specifiek hoeven te zoeken naar incidenten die gebeuren, want daar gaat het volgens mij niet echt over. Het is, denk ik, echt puur een gevoel. We hebben natuurlijk ontzettend mooie wallen en we kunnen wel zeggen: in het donker gaan we daar maar niet meer lopen omdat iemand zich onveilig voelt, maar het is, denk ik, puur een gevoel. Je wilt gewoon zien waar je loopt, je wilt van je af kunnen kijken, dus ik denk niet dat het speciaal met incidenten te maken heeft, maar gewoon gevoelsmatig om 's avonds ook in deze tijden lekker de wal op te kunnen. En inderdaad: dan zal misschien het licht niet altijd het gevoel bij mensen weghalen, maar het is wel meer uitnodigend om de wallen op te gaan als wanneer het gewoon pikkedonker is. Ik denk dat dat een beetje de vraag is die mevrouw De Groot wil onderzoeken. Gevoel kun je niet weghalen bij mensen, maar verlichting is wel uitnodigender, denk ik.

**De voorzitter:** Ik zou wel willen vragen om aan interrupties een vraag te koppelen en anders dat te bewaren voor de tweede termijn. De heer Van der Meijden.

**De heer Van der Meijden:** Dank u wel. Blij dat de burgemeester in het beleid is gaan zoeken welke uitgangspunten wij hadden, maar ik was gaan kijken in het integraal veiligheidsplan. Daar moest ik in eerste instantie aan denken, naast het Vestingplan, en daar staat in het thema 'Veilige woon- en leefomgeving' ook een aandachtspunt over het bevorderen van veiligheidsgevoelens. Ik zou de burgemeester willen vragen of dan onder die kop, waar we natuurlijk ook geld aan hebben gekoppeld, niet ook mogelijkheden zijn om de uitvoering van deze motie, als die wenselijk zou zijn, onder die noemer uit te gaan voeren. Hoeveel speelruimte is daar? Want ik dacht eigenlijk dat we daarin al een gedeelte zouden hebben ondervangen.

**De burgemeester:** Ik heb ambtelijk uit laten zoeken of er budget is, en dat is er niet. Dus ik heb geen geld voor onderzoek.

**De voorzitter:** Mevrouw De Groot, Partij van de Arbeid.

**Mevrouw De Groot:** Ik had eigenlijk een andere opmerking, maar ik sla hier wel heel eventjes op aan. De burgemeester zegt dat er geen budget is, maar ik vraag me af of het ook binnen de ambtelijke capaciteit kan die we nu ook al hebben. Want we vragen geen uitgebreid onderzoek, maar gewoon een kort en bondig advies vanuit het college, dat ongetwijfeld door de kennis die alle ambtenaren hier hebben geformuleerd kan worden binnen hun werkzaamheden.

**De heer Klein:** Voorzitter. . .

**De voorzitter:** Eerst de burgemeester, dan de heer Klein.

**De burgemeester:** U bedoelt om wat meer zicht te krijgen op die onveiligheidsgevoelens?

**Mevrouw De Groot:** Nee, voorzitter, in het licht van welke mogelijke oplossingen er zouden kunnen zijn voor het versterken van een veiligheidsgevoel.

**De voorzitter:** Ja, kijk, we kunnen natuurlijk alles onderzoeken, de vraag is alleen de prioritering. In deze zaal zie ik ook heel vaak andere grote vraagstukken. Vanuit veiligheid zijn we bijvoorbeeld behoorlijk sterk bezig met het voorkomen van jonge aanwas, zijn we behoorlijk bezig met ondermijning. Natuurlijk, je kunt overal ambtelijke uren vanaf knabbelen, maar dat gaat dan wel ten koste van andere dingen. De vraag is natuurlijk even in de prioritering: wat wenst u op het moment dat u deze motie aanneemt? Je zou je uren anders in kunnen zetten, maar dan nog zitten we met het vraagstuk dat we ook geen middelen hebben om tot uitvoering over te gaan, want ook daar is het schrapen.

**De voorzitter:** Het punt is duidelijk. De heer Klein.

**De heer Klein:** Bedankt voorzitter. Ik wilde eigenlijk net nog aanvullen op mevrouw De Groot, die aangeeft dat het niet gaat om een gigantisch onderzoek. Ik denk dat dat juist is en dat we daar niet elke keer in moeten duiken. Ga gewoon een keer in de avonden met een paar mensen, misschien wel van handhaving, een rondje over die wallen maken, erken wat er gebeurt en verwoord dan eventjes: wat ervaren we, wat zien we, wat zijn eventueel de middelen die we daarvoor nodig hebben? Dan krijg je heel snel een beeld of het inderdaad geld kost, of dat het gewoon, want nogmaals: uit ervaring kan ik ook zeggen dat het soms heel storend is dat er een hele grote bouwlamp vanuit een haven op de stadswal schijnt waardoor je niks ziet. Ook dat zijn gewoon simpele dingen, Maar dat is dus op te lossen door gewoon even een rondje te lopen.

**De voorzitter:** Een duidelijke oproep. De heer Van Houwelingen, SP. Ik verzoek u wel u echt te beperken tot een interruptie, want ik ga straks polsen of er een tweede termijn nodig is.

**De heer Van Houwelingen:** Als ik nu even mag beginnen: ik sloeg even aan op: joh, wees eenvoudig, praktisch. Mevrouw De Groot heeft al meerdere mensen gehad die wat signalen hebben, die hebben u bereikt, die zou u misschien kunnen aanleveren. Ik hoorde de wijkcoördinator, we hebben ook wat klankbordgroepen, daar zouden we best wat basisinfo kunnen halen van: waar is het nu? En dan denk ik dat het misschien wel eens laaghangend fruit zou kunnen zijn, bijvoorbeeld, zoals ik net hoorde: probeer eens met wat mensen samen te gaan lopen, et cetera, een soort kleine campagne-actie, en dan heb je ook al een stukje veiligheidsgevoel te pakken.

**De voorzitter:** Ik kijk even rond of er behoefte is aan een tweede termijn. Dat is het geval.

**De heer Schefferlie:** Voorzitter. ik heb eigenlijk nog wel een vraag. . . .

**De voorzitter:** De heer Schefferlie.

**De heer Schefferlie:** Als ik de reactie van de burgemeester hoor en vervolgens de reactie van mevrouw De Groot, vraag ik me eigenlijk af: moet dit wel een motie zijn? Was dit niet eerder een mondelinge vraag, waarop je eigenlijk zou kunnen antwoorden van: nou, laten we hier eens in . . . ja, wat is dat voor gezelschap, waarin veiligheidsambtenaren met de burgemeester gewoon eens kijken van: wat is de situatie en wat kun je daar nog op bedenken? Omdat u zegt: we doen het met interne kennis, terwijl een motie toch per definitie altijd iets oproept van: goh we moeten van alles en nog wat onderzoeken en dat

we dan nog eens een keer schriftelijke terugkoppeling krijgen van die beschouwing die daarop heeft plaatsgevonden. Wie weet is dat iets wat we dan toch met elkaar bedoelen.

**De voorzitter:** Volgens mij is dat een vraag aan de indiener van de motie, maar de burgemeester krijgt eerst het woord.

**De burgemeester:** Nou ja, kijk: ik voel wel wat voor die praktische aanpak. Ik ga toch regelmatig met groeperingen de stad in. Waarom niet afgesproken met een aantal mensen uit de stad, u kunt ook allerlei mensen die zich bij u gemeld hebben uitnodigen van: nou kom mee, dan lopen we met elkaar een uur helemaal over de stadswal, we bespreken met elkaar dingen en we kijken wat daaruit komt. Dat lijkt me gewoon een hartstikke goed idee, heel pragmatisch, en dan kunnen we kijken wat we kunnen we doen. Sommige dingen zullen onhaalbaar zijn en andere dingen kunnen we praktisch regelen, en dan wil ik ook heel graag dat wethouder Polatli meeloopt, want hij gaat er met name over! En niet te vergeten: de wethouder erfgoed moet ook mee!

**De voorzitter:** Dat mag het college straks zelf bepalen. Deze toezegging is in ieder geval gehoord en genoteerd. Aan de orde is de tweede termijn. Het woord is allereerst aan mevrouw De Groot.

*(Het voorzitterschap wordt overgedragen aan de burgemeester.)*

**Mevrouw De Groot:** Dank, voorzitter. Ik denk dat wel duidelijk is dat bij meer mensen dit gevoel speelt en dat ook bij meerdere partijen deze signalen wel binnenkomen. En om even te reflecteren op wat de heer Schefferlie zegt: ik snap dat u uw vraag stelt over de mondelinge vraag, maar we zitten hier als volksvertegenwoordigers die allemaal signalen binnenkrijgen en op basis van onze signalen zetten we onze acties in, waarvan een optie de mondelinge vraag kan zijn, of een motie vreemd aan de orde van de dag. Dit vraagt echt om een actie en omdat we het zo urgent vinden, dienen wij nu deze motie in.

**De heer Schefferlie:** Voorzitter. Kan mevrouw De Groot wel iets prijsgeven van de massaliteit waarin zij deze reacties heeft ontvangen, om er enig gevoel bij te krijgen in hoeverre dit dan speelt?

**Mevrouw De Groot:** Het is altijd lastig om specifieke aantallen te noemen. Ik kan zeggen: ik heb er bij wijze van spreken 137, dat is niet zo, maar we hebben wel van tientallen mensen in ieder geval dit geluid gehoord. Voor ons is dat voldoende genoeg om daar nu actie op te ondernemen. Ik vind ook dat we elkaar hier mogen vertrouwen, dat als we zeggen dat we meerdere signalen hebben ontvangen, dat dit niet gaat over twee personen.

**De heer Schefferlie:** Oké, voorzitter, maar dan zou je redelijkerwijs wel verwachten dat die signalen ongeveer ook verspreid waren over de raadsfracties. Wij hebben ze minder ontvangen, maar ik ben benieuwd hoe dat in de breedte zit.

**Mevrouw De Groot:** We kunnen hier een discussie over voeren, maar blijkbaar hebben wij iets meer connecties met mensen die op de wallen komen dan Democraten Gorinchem, maar dat maakt niet uit.

Voorzitter. Ik ben heel blij met de toezegging die u gedaan hebt. Dat lijkt me heel goed. Als we op de wallen lopen, kun je je hand bijna niet zien, zo donker is het daar. Het heeft natuurlijk ook meerdere factoren, want we hebben ook een oudere gesproken die zijn hond normaal uitlaat, maar dan zijn er bijvoorbeeld hangjongeren op de wallen waardoor hij een angst heeft omdat hij dat niet kan zien. Maar uw toezegging is voor ons nu wel genoeg om met z'n allen te kijken: oké, wat leeft er dan op de wallen 's avonds? En laten we vooral ook met elkaar dat rondje eens gaan lopen, zodat we in ieder geval 25 mensen hebben die het signaal herkennen dat het veel te donker is op de wallen.

**De voorzitter:** Even een vraag aan u: de motie?

**Mevrouw De Groot:** Die houden we aan. .

**De voorzitter:** Die houdt u aan, dus daar gaan we nu niet over stemmen dan. Dank u wel. De heer Van Santen.

**De heer Van Santen:** Ja, ik doe het even vanaf hier met uw goedkeuring. De cijfers hebt u medegedeeld, tegelijkertijd is er dat gevoel en wat ons betreft hoeft er eigenlijk maar gevoel te zijn bij één iemand, het maakt niet zoveel uit hoeveel mensen het betreft, als er zo'n gevoel is, moet je er iets mee doen. Wat dat betreft voelen we ook best wel wat voor de praktische aanpak, dus om samen eens goed te kijken hoe we dat kunnen doen. En natuurlijk moeten we ook die verlichtingsplannen omarmen, dat lijkt ons zeker een goede optie, dus laten we daar ook vooral mee doorpakken met die suggesties vanuit het Vestingplan, dat lijkt ons ook heel erg goed. Maar hoe dan ook, wij zijn ons pleidooi ook begonnen met de prioriteit veiligheid. Dat is wat ons betreft ook zo en wat ons betreft is dat ook het signaal dat deze motie heeft afgegeven. Dus dat willen we omarmen en ik hoop dat die praktische invulling snel tot stand zal komen  
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Van der Meijden.

**De heer Van der Meijden:** Dank u wel, voorzitter. Dank allereerst voor de toezegging. Ik ben blij dat dat we tot die oplossing zijn gekomen en ook dat mevrouw De Groot de motie daarop heeft aangehouden. Want ik denk inderdaad dat we als raad ook in principe positief moeten staan tegenover verkenningen zoals deze. Daarin bieden wij elkaar collegiaal altijd ruimte, dus ik ben blij dat we daar zijn. Ik heb zeker niet de wijsheid in pacht, dat ga ik ook niet pretenderen, maar ik heb ook nog wel een boek over veilig ontwerp en beheer. Als u dat enigszins nuttig vindt, mag u dat hebben.

**De voorzitter:** Die vakliteratuur is gelukkig ook hier beschikbaar! Mevrouw Hamann.

**Mevrouw Hamann:** Dank u wel, voorzitter. Ik denk dat het een goed initiatief is om met vereende krachten een rondje stadswallen bij donker te gaan doen, zeker met de wethouder voor onderhoud van wegen en de wethouder voor erfgoed, maar toch ook wel de wethouder duurzaamheid en dierenwelzijn.  
Dank u wel.

**De voorzitter:** Het hele college gaat mee geloof ik, maar goed, we zullen dit dinsdag bespreken. De heer Schefferlie.

**De heer Schefferlie:** Voorzitter. Allereerst: wel fijn dat het aangesneden is. De manier waarop wij zeiden van: joh, op wat voor manier doe je dat nou, slaat meer op wat de burgemeester ook zei over de capaciteit die erin zit en de indruk die je wekt met de motie. Je kunt natuurlijk meer plekken hebben waarop je iets zou willen doen als er onveiligheidsgevoelens zijn. Nou ja, ik begrijp inmiddels dat het hele college mee op pad gaat. Ik weet niet of dat nou de boel veiliger maakt, maar mocht het een zware opgave zijn voor de heer Polatli: als hij nou wel zijn band leert plakken, dan kan hij gewoon op de fiets er achteraan!

Voorzitter, hartstikke blij met een praktische oplossing en laten we kijken wat er uitkomt. Dank u wel.

**De voorzitter:** De heer Van Houwelingen.

**De heer Van Houwelingen:** Dank u wel, voorzitter. Ik was in het begin, met de voorbereiding van deze motie, bijna bang dat we inderdaad volop aan verlichting en de openbare verlichting zouden gaan doen, ik zat al bijna te tellen hoeveel lantaarnpalen er op die 5 km geplaatst zouden worden, maar dat wordt het gelukkig niet. Wel, en dat kwam een klein beetje na die vraag van de heer Schefferlie hoeveel mensen er nou zijn gekomen, moet ik zeggen: bij mij waren er eerder ook niet aangekondigd, maar na de motie ben ik wat rond gaan vragen en toen begreep ik wel dat er inderdaad meerdere mensen zijn die dit voelen. Dus wanneer je actief gaat rondvragen, en dat zie ik ook met dat rondje lopen en betrek in ieder geval de melders erbij, merk je wel dat het echt wel leeft.

**De voorzitter:** De heer Koçak.

**De heer Koçak:** Voorzitter. Misschien is dit niet aan de orde, maar ik wil het wel gezegd hebben. Als burgemeester heb ik veel verwachtingen van u, zeker als portefeuillehouder veiligheid. Daarom wil ik de komende tijd, als we het over veiligheid hebben, niet meer horen: ik heb het onderzocht, maar ik heb geen geld. Als u wilt, dan zorgt u ervoor dat er geld komt.

Dank u wel.

**De voorzitter:** Als u daar nou eens een motie over indient! Dank u. Ik stel vast dat niemand meer het woord verlangt. Dan dank ik u allen voor uw inbreng en ziet u de uitnodiging voor een mooie wandeling op de donkere wallen tegemoet!

## **10. Sluiting**

**De voorzitter** sluit te 21.21 uur de vergadering.



## Sprekersindex:

Bahlmann, B.C.S, 8, 17

Burgemeester, 25, 26, 27, 28, 30

Dansen, mw. E.L., 4

Gammeren, D.R.E. van, 12, 16

Geest, J.P. van der, 24

Groot, mw. P. de, 2, 18, 21, 23, 28, 30, 31

Hamann, mw. E.W.H., 23, 24, 31

Houwelingen, A.C. van, 15, 16, 18, 25, 29, 32

Klein, J., 19, 25, 26, 28, 29

Koçak, E.A., 9, 11, 14, 15, 32

Mager, mw. A., 3

Metz, mw. G., 28

Molengraaf, mw. M.J., 3

Oversteeg, mw. J. van, 8, 11, 14, 21

Pagter, M. de, 6, 16, 19

Polatli, F., 10, 11, 12, 13, 17

Santen, N. van, 20, 21, 22, 23, 27, 31

Schefferlie, P.C.J., 9, 16, 24, 29, 30, 32

Tekir, I., 4, 5, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 26, 27

Willigen, C. van, 5, 20, 21